Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײַנט 8 זײַטען | פרייז 15 גראָשען | NAJER FOLKSBLAT

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 143 | לאדז, מאנטאג ז' תמוז תרצ"א | נײַנטער יאהרגאנג | Łódź, Poniedziałek, 22 czerwca 1931 r. | № 143

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

יודישע אגענץ אין פוילען

צום ראט געהערן אויך באריס אייטינגאָן און אָסקאַר קאָן

ווארשא, 21. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספאָנדענט). אין זאַל פון „וויזאָ" איז פאָרגעקו־מען אַ פערזאַמלונג פון נישט־ציוניסטישע מיט־גלידער פון דער יודישער אַגענץ. די פערזאַמלונג האָט געעפענט ד"ר גאָלדפלאַם, וועלכער האָט גע־האַלטען אַ גרויסע רעדע וועגען דער לאַגע אין ציוניזם און האָט געזאָגט, אַז די נישט־ציוניסטען זענען דאָך אין האַרצען גוטע ציוניסטען. די וואַה־לען צום ראַט האָבען געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַ־טען: שלום אש, באָריס אייטינגאָן (לאָדז), אָסקאָר קאָן (לאָדז), מאָריצי מייזעל, הרב כהנה, אַנאַניאַש אײַנהאָרן, ד"ר גאָלדפלאַם, צווישען די 15 פער־טרעטער געפינט זיך הלל צייטלין, יאַנוש קאָרטשאַק, קראָנשטיין, מיניסטעריאַל־ראַט אַדעלבערג, אַדאָלף טרוסקער, פירשטענבערג (בענדין) א.אַ.

געזאַנדטער פאַטעק קומט קיין פוילען

מאָסקווא 21 (ספ. טעל.) דער פוילישער געזאַנדטער אין מאָסקווא פאַטעק איז היינט אין דינסט־אַנגעלעגענהייטען אָ־ויסגעפאָרען קיין ווארשאָ.

אויספאָרשונגס־ריכטער דעמאַנט אין לעמבערג

פערטרויליכע קאָנפערענצען אין דער וואיעוואָדזטווע

לעמבערג 21 (טעלעפאָניש) קיין לעמבערג איז געקומען פון ווארשאָ דער אויספאָרשונגס־ריכטער דעמאָנט. אין צוזאַמענהאַנג מיט זיין קו־מען איז פאָרגעקומען אין דער וואיעוואָדזטווע אַ פערטרויליכע קאָנפערענץ מיט'ן אַנטייל פון די פּראָקוראָרען האָראָדינסקי און לופּט, דעם נאַטשאַל־ניק פון דער זיכערהייטס־אָפּטיילונג ראַגאָווסקי, דעם נאַטשאַלניק פון אויספאָרשונגס־אַמט שטאָק און אַנ־דערע.

דער ציל פון ריכטער דעמאַנטס־קומען קיין לעמבערג און דער אינהאַלט פון די בעראַטונגען ווערען געהאַלטען שטאַרק בסוד. מ'האַלט אָבער, אַז דאָס שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּראַ־גע בריסק, אין לעמבערג זיצען נאָך עד־היום די צוויי בריסקער אַרעסטאַנטען די אוקראַינער צעלע, ווישט און פאָליציוק.

אַמבאַסאַדאָר פון אַמעריקאַ אין פּאַריז

וועט באַזוכען פוילען

בערלין, 21 (ספ. טעל.) דער אַמעריקאַ־נער אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז וואָלטער עדגע וועט אין חודש יולי מאַכען אַ רייזע איבער פוילען, כדי זיך פּערזענליך צו באַקענען מיט די פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע באַדינגונגען פון פוילען.

וויטערדיגע קאָמוניסטישע דעמאָנסטראַציעס אין ווארשא

דער'הרג'עט געוואָרען אַ יודישער צייטונגס־פערקויפער

ווארשאָ, 21. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספאָנדענט). היינט זענען אין ווארשאָ פאָרגעקו־מען וויטערדיגע בלוטיגע קאַמפן. דעמאָנסטראַציעס די דעמאָנסטראַציעס זענען פאָרגעקומען אויף לעשנע, אָרלאַ, זאַמענהאָף, און נאָוואָליפּקי. אויף לעשנא האָט דער המון בעוואָרפען מיט שטיינער די פּאָליציי דער פּאָליציאַנט מאַנקאָווסקי איז פערוואונדעט גע־וואָרען, ביים פונאַנדערטרייבען דעם עולם זענען עטליכע דעמאָנסטראַנטען פערוואונדעט געוואָרען.

אויף זאַמענהאָף־גאַס איז געקומען צו אַ שי־סעריי. דער צייטונגס־פערקויפער אַברהם שטיינלויף האָט בעקומען אַ קויל אין קאָפּ, מ'האָט איהם אָפּ־געפיהרט אין שפּיטאָל, וואו ער איז געשטאָרבען. דער דערהרגעטער איז אַ מיטגליד פון די ליבקע „פּועלי ציון" אויך, דאָ זענען פערהאַן עטליכע פער־וואונדעטע.

געענדיגט דער לאָקאַטאָרען־צוזאַמענפאָהר

ווארשאָ, 21. (טעלעפאָניש) היינט האָט זיך געענדיגט דער אַלפּוילישער לאָקאַטאָרען־צוזאַמענ־פאָהר. ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע צענטראַל־פערוואַלטונג, אין וועלכער ס'איז אריין פון לאָדז ד"ר מיעזשינסקי. ס'זענען געוועהלט געוואָרען אַ גאַנצע רייה קאָמיסיעס, צווישען זיי אויך אַ פּערמאַ־נענטע קאָמיסיע אויף אינטערווענצען.

רעדוקציע פון די פּענסיעס פון קאָנטראַקט־באַאַמטע

3000 זל. אַ חודש איז טאַקי אַביסעל צופיל

ווארשאָ, 21 (טעלעפאָניש). די צוהערגעכ־טיגע זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט האָט בעשלאָסען אַדורכצופיהרען אַ רעוויזיע פון אַלע אָפּמאַכען, וואָס די רעגירונג האָט מיט קאָנטראַקט־באַאַמטע. די דאָזיגע באַאַמטע וועלען רעדוצירט ווערען די פּענסיעס אָדער זיי וועלען אינגאַנצען געקינדיגט ווערען.

די רעדוקציע פון געהאַלט וועט אין דער ערשטער רייה אָנגעווענדט ווערען געגען די קאָנטראַקט דירעקטאָרען און עקספּערטען.

די דאָזיגע דירעקטאָרען און עקספּערטען, וועלכע אַרבייטען זעהר ווייניג בעקומען געהאַלט 3000 זלאָטיס אַ חודש און אפילו נאָך מעהר, אמייסטען אוזעלכע באַאַמטע, זענען בעשעפטיגט אין האַנדעלס - מיניסטעריום, אַגראַר - מיניסטעריום, אַרבייטס־מיניסטעריום, עפענטליכע אַרבייטען און מלוכה־מאָנאָפּאָלען.

סקאַנדאַלען אין לאָקאַל פון דער ציוני. אָרגאַניזאַציע אין ווארשא

ווארשאָ, 21. (טעלעפאָניש). אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע האָט היינט געזאָלט פאָרקומען אַנ'עהרען־געריכט צווישען קאָמענדאַנט פון תל חי מיט דעם צ.ק. מיטגליד פון דער ציו־ניסטישער אָרגאַניזאַציע קירשענבוים, דאָס געריכט איז אָפּגעלעגט געוואָרען. די תל־חי מיטגלידער האָבען דאָן געמאַכט פערשידענע אויסרופען געגען דעם צ.ק. און יצחק גרינבוים וועלכער איז גראָד אַריינגעקומען אין זאַל, ס'איז ענטשטאַנען אַ גרויס געשלעג צווישען די רעוויזיאָניסטען און אַלגעמיינע ציוניסטען.

געהיימנישפולער אויפרייס אין לעמבערג

איין אַרבייטער דער'הרג'עט געוואָרען

לעמבערג, 21 (טעלעפאָניש) שבת נאָכ־מיטאָג איז אויף משאות־באַהנהויף אין לעמבערג פאָרגעקומען אַ געהיימנישפולע עקספּלאָזיע פון אויפרייס־מאַטעריאַל אויף דער באַהן־ליניע. פון אויפרייס איז דער'הרג'עט געוואָרען דער אַרביי־טער אַנטאָני באַשאַ, וועלכער האָט געאַרבייט אויף דער ליניע, די פּאָליציי האָט אָנגעהויבען אַ ענערגישע אויספאָרשונג, צי מ'האָט צו טון מיט אַ פערברעכערישען טעראָר־אַקט.

אָרגאַניזיר־קאָמיטעט פון יוד. ווירטשאַפטליכן ראַט

האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ

ווארשאָ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון אָרגאַניזיר־קאָמיטעט פון יודישען ווירטשאַפט־ליכען ראַט אין פוילען. דער ציל פון דער זיצונג איז געווען צו רעגולירען דעם ענין פון אינטער־ווענצען ביי דער מאַכט. ביז איצט האָבען אַדורכ־געפיהרט אינטערווענצען יעדער פעראיין באַזונדער וואָס האָט געמאַכט אַ שלעכטען איינדרוק און נישט געבראַכט קיין נוצען. איצט זאָל געגרינדעט ווערען אַ באַזונדערער אינטערווענץ־ראַט פון אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטען. ס'איז אויך גערעדט געוואָרען וועגען ציציהען צום ווירטשאַפטליכען ראַט די קליינהענדלער און האַנדווערקער־פעראיינען, וועלכע האָבען ביז איצט נישט געהערט צום ראַט.

אב. גאָלדבערג אין ווארשא

איז אנגעלעגענהייטען פון יוד. וועלט־קאָנגרעס

ווארשאָ, 21 (יט"א טעלעפאָניש) אהער איז אָנגעקומען דער פיהרענדער ציוניסטישער טוער און בעקאַנטער זשורנאַליסט פון אַמעריקאַ אב גאָלדבערג. אב גאָלדבערג איז בעאויפטראַגט גע־וואָרען אַדורכפיהרען בעראַטונגען מיט יודישע געזעלשאַפטליכע טוער וועגען דעם געפּלאַנטען יודישען וועלט־קאָנגרעס, וועלכער ווערט פּראָיעק־טירט דורכ'ן יודישען אַמעריקאַנער קאָנגרעס.

דער וועלט־קאָנגרעס זאָל פאָרקומען אין 2 יאָהר אַרום, גאָלדבערג זאָל אויך אויסנוצען די 2־טע סעסיע פון דער יודישער אַגענץ, כדי אַדורכ־צופיהרען בעראַטונגען מיט יודישע געזעלשאַפט־ליכע טוער וועגען זעלבען ענין.

אין ווארשאָ האַלט זאָפּ אב. גאָלדבערג קאָנ־פערענצען מיט די פיהרענדע ציוניסטישע טוער וועגען דער בילדונג פון דער נייער ליטונג.

צוויי שרעקליכע פליה־קאַטאַסטראָפעס אין פוילען

3 פליהער דערהרגעט געוואָרען

טאַרנאָוו, 21. (ספּ. טעל.) נעכטען 6ש אַ זייגער פאַרנאַכט האָט זיך איבער די פעלדער בעבען רזשענדזשין אין דער לופט אָנגעצונדען אַ מיליטערישער אַעראָ־פּלאַן. דער אַפּאַראַט איז אַראָפּגעפאַלען אויף דער ערד און בעגראָבען הינטער זיך דעם שערושאַנט קלומשאַ, זיין חבר קאַפּראַל רוטאַ איז אַרויסגע־שפּרונגען פון אַעראָפּלאַן און איז שווער פערוואונ־דעט געוואָרען.

פּויזען, 21. (ספּ. טעל.) נעכטען 12 אַ זיי־גער בייטאָג איז אויף דעם מיליטערישען פליה־פּלאַץ אין לאַוויצאַ פאָרגעקומען אַ שרעקליכע לופט קאַטאַסטראָפע

בעת איבונגען אויף אַ הויך פון צוויי טויזענד מעטער האָבען זיך צוזאַמענגעשטויסען צוויי אַעראָ־פּלאַנען. ביידע אַעראָפּלאַנען זענען אַראָפּגעפאַלען אויף דר'ערד.

פּאַרוטשניק סאַמאַדזשינסקי פון ערשטען אַע־ראָפּלאַן האָט זיך געפרובט צו ראַטעווען מיט אַ פליה־שירם, דער שירם האָט זיך אָבער געעפענט ערשט עטליכע מעטער פון דער ערד און דער פּאָ־רוטשניק האָט צובראָכען העגד און פיס.

דער פליהער פון אַנדערען אַעראָפּלאַן קאַפּי־טאַן באַפּיראַלאַ האָט אויך געפּרובט זיך צו ראַ־טעווען מיט אַ פליה־שירם נאָר האָט זיך פערטשע־פּעט אין אַעראָפּלאַן צוליב וואָס ער איז אַראָפּגעפאַ־לען אויף דער ערד און דערהרגעט געוואָרען אויפ'ן אָרט. ביידע אַעראָפּלאַנען זענען צושמעטערט גע־וואָרען.

צו די ג' קופּאָן־זאַמלער

אין מאָרגענדיגען נומער פון אונזער צייטונג קומט די ערשטע רשימה פון די זוכי גורל פון אונזער גרויסען פּרעמיען־קאָנקורס.

קופּאָנען ווערען נאָך אָנגענומען היינט ביז 12 אַ זייגער ביינאַכט.

300 זלאָטיס בעלוינונג

בעקומט דער, וועלכער וועט אָנווייזען, וואו עס געפינען זיך די סאָדע־וואַסער־באַלאָנען, וועלכע זענען אויסגענוב'עט געוואָרען פון דער סאָדע־וואַסער־פאַבריק אין סאַלי, אין עקערמאַנ'ס ווילע, דאָנערשטאָג ביינאַכט.

דיסקרעציע גאַראַנטירט.

3576

דער שווער־געטראָפענער פאַמיליע בראַמבערג

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאַן און פאָטער

נ. ע.

יואל בראַמבערג

דריקען מיר אויס אונזער אינניגסטען מיטגעפיהל.

פּערסאָנאַל פון דער פירמע בראַמבערג.

3570

מאָראַטאָריום אויף א יאָהר

גיט אמעריקא איהרע אייראָפּעאישע בעלי=חובות

נ י ו-י אָ ר ק, 21 (ספּ. טעל.) דאָס אמערי-קאַנער אויסערן-מיניסטעריום האָט פונאַנדערגע-שיקט צו אלע אויסלענדישע אמבאַסאַדעס א קאָפּיע פון פּרעזידענט הובערס ערקלערונג, לויט וועלכער אמעריקא איז גרייט צו געבען א מאָראַטאָריום אויף אלע אייראָפּעאישע מלחמה-חובות אין פער-לויף פון א יאָהר. אמעריקא טוט דאָס כדי צו הילף צו קומען אייראָפּא און ווייזט ארויס דעם מאַקסימום גוטען ווילען.

ב ע ר ל י ן, 21 (ספּ. טעל.) די גאַנצע מאָר-גען-פּרעסע ברענגט אינפאָרמאַציעס פון וואַשינגטאָן וועגען דער ענדערונג, וואָס איז פאָרגעקומען אין דער שטעלונג פון פּרעזידענט הובער צו דעם ענטשעדיגונגס-פּראָבלעם. די צייטונגען האַלטען, אַז אמעריקא איז איצט גרייט צו נעהמען אַנ'אַק-טיווען אנטייל אין דער ענטשעדיגונגס-דיסקוסיע.

וואַשינגטאָן, 21 (ספּ. טעל.) דער פּרעזידענט הובער האָט ערקלערט, אַז ער האָט נעכטען קאָנפערירט מיט די אָנפיהרער פון ביידע פּאָליטישע ריכטונגען וועגען געוויסע פאַראָרדנונגען כדי צו פארבעסערען די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון לאַנד און אויסלאַנד.

די געשפּרעכען זענען נוגע געוועזען דער דראָהענדער לאַגע אין דייטשלאַנד.

מ'האַלט, אַז הובער וועט פארלאַנגען פון אַמעריקאַנער קאָנגרעס אָפּצולעגען אויף 2 ביז 3 יאָהר דאָס צאָהלען פּראָצענטער פון די מלחמה-חובות.

מ'רעדט אויך וועגען אַ קרעדיט פאַר דער דייטשער מלוכה-באַנק אין דער הויך פון 300 מיליאָן דאָלאַר.

העענדערסאָנס פּאָליטישע רייזע קיין בערלין

פּ א ר י ז, 21 (טז) ס'בעשטעטיגט זיך די ידיעה, אַז דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער העג-דערסאָן וועט קומען קיין פּאַריז ביז'ן 15 יוני. די דאָזיגע רייזע שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם געפּלאַנטער וויזיט פון די ענגלישע מיניסטאָרען קיין דייטשלאַנד.

שׂרפות פון דונערען אויף זומער= וואָרינונגען הינטער לאַסק

ל א ס ק, 21 (טעלעפאָניש). שבת איז איבערן שטעטעל און דער אומגעגענד אדורך א שרעקלי-כער שטורם און גוס-רעגען. אין דער זומערוואוינונג אָרכוב איז אַ דונער אריין אין הויז פון סאָלטיס און א שייער מיט היי האָט אָנגעהויבען צו ברענען, צווישן די לעטניקעס, וואָס וואוינען אין דאָרף איז ענטשטאַ-נען צו ערשט א פּאניק, אָבער באַלד האָבען זיי זיך גענומען ענערגיש צו פערלעשען דאָס פייער און ארויסגעראַטעוועט 2 פּאַראָבקעס, וועלכע זע-נען געשלאָפען אין ברענענדיגען שייער. די פייער-לעשער פון לאַסק זענען ערשט אָנגעקומען נאָך א שעה צייט, ווען דאָס פייער איז שוין איינגעלאָשען געוואָרען דורך די לעטניקעס.

אויך אין דער זומערוואוינונג וועוויאָרטשין איז אריין א דונער, פון וועלכען ס'איז ענטשטאַ-נען א שׂרפה.

אטאַקירט דאָס קרייז-געריכט אין דווינסק

מאַסענהאַפטע אַרעסטען פון קאָמוניסטען

ווילנאַ, 21 (ספּ. טעל.) נעכטען ביינאַכט ארום 12 אַ זייגער האָט אַ המון קאָמוניסטען אַטאַ-קירט דעם בנין פון קרייז-געריכט. אין דווינסק, דער אָנגריף איז פאָרגעקומען בעת אַ זיצונג פון קרייז-געריכט, אַלע שויבען זענען אויסגע-האַקט געוואָרען. קיינער איז נישט פערוואונדעט געוואָרען, די פּאָליציי האָט צוטריבען דעם המון, ס'זענען פאָרגעקומען מאַסענהאַפטע אַרעסטען.

דעם רוסישען צאַרס א שוועגעריז

אנגעקלאַגט דעם פּוילישען מלוכה=אוצר אויף 20 מיליאָן זלאָטים

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאָניש) די גרעפין נאַטאַליע בראַסאָווא די פרוי פון גרויס-פירשט מיכאַיל ראָמאַנאָוו א ברודער פון ערמאָרדעטען רו-סישען צאַר, וועלכע איז די טעג געקומען קיין וואַרשאַ — איז ארויסגעטרעטען מיט אַנ'אָנקלאַגע געגען פּוילישען מלוכה-אוצר וועגען צוריקבעקומען 4 גיטער הינטער טשענסטאָכאָוו, וועלכע האָבען געהערט צו איהר מאַן.

די געשיכטע פון די דאָזיגע גיטער איז פאָל-גענדע: מיט 40 יאָהר צוריק האָט געוויילט אין דער געגענד פון טשענסטאָכאָוו דער צאַר אלעק-סאַנדער דער דריטער און האָט געקויפט פון א דייטשען קאָלאָניסט 4 גיטער. נאָכ'ן טויט פון אַלעקסאַנדער דעם דריטען זענען די גיטער איבער-געגאַנגען צו איינעם פון זיינע זיהן דעם גרויס-פירשט מיכאַיל.

נאָך דער באָלשעוויסטישער איבערקעהרעניש איז די פרוי פון גרויספירשט מיכאַיל ענטלאָפען פון רוסלאַנד און זיך בעזעצט אין פּאַריז אָהן מיטלען צום לעבען. זי וואוינט אין פּאַריז מיט איהר זוהן געאָרג, וועלכער האָט איצט געענדיגט די גימנאַזיע.

די גרעפין בראַסאָווא האָט זיך אויסגעהאַלטען פון א קליין געהאַלט, וואָס זי האָט בעקומען פון ענגלישען קעניג.

איצט איז זי ארויסגעטרעטען וועגען צוריק-בעקימען די 4 גיטער הינטער טשענסטאָכאָוו, וועלכע זענען ווערט 20 מיליאָן זלאָטיס. די גרעפין בראַסאָווא איז ארויסגעטרעטען מיט אַנ'אָנקלאַגע אין טשענסטאָכאָווער קרייז-געריכט. אין איהר נאָמען טרעט ארויס אדוו. באָנוצקי, וויצע-מאַרשאַלעק פון סענאַט.

סיים=וואַהלען אין פּלאָצק

פּ ל אָ צ ק, 21. (טעלעפאָניש). היינט זענען פאָרגעקומען די וואַהלען צום סיים פון פּלאָצקער קרייז, וועלכע זענען געפּסל'ט געוואָרען דורכ'ן העכסטען אדמיניסטראַטיווען טריבונאַל. די פרעק-ווענץ איז געוועזען נישט קיין גרויסע. דער אויסגאַנג פון די וואַהלען איז נאָך נישט בעקאַנט. וואַהר-שיינליך וועט אָבער די לאַגע נישט געענדערט ווערען.

אראַבער בעפאַלען א יודישען קאָלאָניסט

און איהם שווער פערוואונדעט

ירושלים, 21. (יט"א טעלעגראַפיש). אראַ-בער זענען בעפאַלען אַ יודישען קאָלאָניסט פון דער קאָלאָניע חדרה ביינאַכט, בעת ער איז צוריקגעגאַנ-גען אין דער קאָלאָניע, די אָנפאַלער זענען פער-שוואונדען. דעם פערוואונדעטען קאָלאָניסט האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

ערב א נייע רעוואָלוציע אין מאַראָקאָ

די איטאַליענער פּערטיילען בחנם געוועהר

פּ א ר י ז, 21 (ספּ. טעל.) אין צוזאַמענהאַנג מיט די ענדערונגען אין שפּאַניען קומען פאָר אין גאַנץ מאַראָקאָ אונרוהען, די רעוואָלוציאָנערע בע-וועגונג, וואָס איז לעצטענס דערשטיקט געוואָרען פערשפּרייט זיך אויפסניי און געפינט איהר מקור אין דעם שפּאַנישען טייל פון מאַראָקאָ.

דער שמוגעל פון געוועהר האָט זיך אָנגע-הויבען אויף א גרויסען פערנעהם.

ענגלאַנד, פראַנקרייך און אויך איטאַליען פיהרען אריבער האַנד- און מאַשין-ביקסען.

די איטאַליענער טיילען פאַנאַנדער בחנם געוועהר, זעהט אויס, אז זיי זענען פאַראינטערע-סירט אין אויפשטאַנד, וועלכער דאַרף ארומנעהמען דעם שפּאַנישען און פראַנצויזישען טייל פון צפון-אפריקע.

לויט די לעצטע קלאַנגען זאָל אין מאַראָקאָ זיך איצט געפינען דער ענגלישער פּאָלקאָווניק לאָורענס, דער בעקאַנטער שפּיאָן פון ענגלישען שפּיאָנאַזש, וועלכער האָט געאַרבייט ביז איצט צווישען די אראַבער.

היינט און פאָלג. טעג!

פּערל פון דער פראַנצויזישער קלאַנג=פילם=קונסט!

פילם, וואָס האָט מיט זיין שפּאַנענדען אינהאַלט ענטציקט די גאַנצע וועלט!

אונטער די דעכער פון פּאַריז

רעזשי פון RENE CLAIR

אין די הויפּט-ראָלען:

ALBERT PREJEAN i POLA ILLERY

אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאָכמיטאָג שבת, זונטאָג און יום-טוב 2.30 בייטאָג

פּ א פּ ו ל ע ר ע פּ ר ײ ז ע ן.

דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

די צוויי גרעסטע עקראַן-שטערנס

Maurice Chevalier
Ramon Novarro

קומען די טעג קיין לאָדז

איינציקויפען זייער קאָסמעטיק אין דער איינציגער רענאָמירטער פּערפומעריע

פון י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 5

וואָס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואַהל פון די נייעסטע פּערפומען, טואַלעט-זייפען. פּו-דערן און אַלערליי קאָלנישע בלומען-וואַסערן. ביליגסטע פרייזען. רעעלע בעהאַנדלונג.

מיט אכטונג

PERFUMERJA J. DRUKIER
5 ZAWADZKA 5
telefon 175-92

בעמ.: ענגראָסיסטען בעקומען די בעסטע בעדינגונגען.

יונאַבהענגיג די לעצטע טעג!!

פּערקלעבערטע פרייזן

אין מוזעאום פון נאַטור-מערקווירדיגקייטן

56 פּיעטריקאָווער 56

טעגליך פון 11 פריה ביז 11 ביינאַכט.

איינטריט 50 גראָשען.

אריין

יעדען קוואַנטום צו ביליגע פרייזען ליפערט

Południowa 22

טעל. 191-26 און 190-48

אַב'אָרט צו שלאָפען

פאַר 2 אנשטענדיגע יוג. געלייט, איז אָבצוגעבען. צו ערפאַהרען פּיעטריקאָווער 33, אין 2-טען הויף, פּאַרטער.

יודישער קולטור-אמט פון די פּראָפ. פעראיינען אין לאָדז, אגראַדאָווא 9

זאַל „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטש 20

מאָרגען, דינסטאָג, ד. 23-טען ד. ח.. 8.30 אָוונט ווערט געגעבען פון

דוד הערמאַן=טעאַטער

אַאיינציגע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פאַר דער יודישער אַרבייטערשאַפט.

אויפגעפיהרט וועט ווערען

„מאַן, ווייב און רעוואָלוציע"

קאָמעדיע אין 3 אַקטען פון וו. קאַטאַיעוו.

בילעטען צום פּרייז פון 50 גר. ביז 1.50 זל. צו בעקומען אין „אַרבעטער-היים" גלוגאָווסקאַ 20 און אין ניי-געעפענטען לאָקאַל פון די פּראָפ. פעראיינען, אגראַדאָווא 9. גאַרדעראָבע פריי!

פאַר אַרבייטסלאָזע מיטגלידער פון די פּראָפ. פעראיינען, ווערען ארויסגעגעבען דורך די פעראיינס-סעקרעטאַרען אומזיסטע בילעטען.

א פּאַנגע,

וועלכע קען גוט נייהען דאַמען-קליידער, ווי אויך

אַ פּאַדרעבטשניצע

קענען זיך זאָפאָרט מעלדען קאַמיענאַ 5, פראָנט, 2-טען שטאָק, וואָהנ. 9. 3573

א הערצליכען מזל-טוב

ווינשען מיר אונזער פריינד

יעקב אלי' ווינאָגראַד

און פאַמיליע צו דער חתונה פון זייער ליבע טאָכטער פעלא מיט ה' יצחק וואַלמאַן. איהר זאָלט דער-לעבען פון זיי פיל נחת און פרייד.

יוסף וועלניאַרזש און פאַמיליע.

טיף געבויגען שטעהען מיר ביי דעם פרישען קבר פון די זעהר איידעלע און געשעצטע פרוי נ"ע

ליבע מאַנאַסאָווסקא

איהר ליכטיגער אָנדענק וועט ביי אונז קיינמאָל נישט פערגעסען ווערען. גלייכ-צייטיג דריקען מיר אויס די שווערגע-טראָפענע פאַמיליע אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

משה רובינשטיין און פאַמיליע

צעמענגנסעפערשפּאַטער.

הרב ר' אלימלך מקאליש שליט"א

בן הה"ק ר' נתן דוד זצ"ל מקינסק, נכד הה"ק ר' פנחס זצ"ל מקינסק, חתן הה"ק הנקרא ר' חיים'ל ברכות זצ"ל, נין ונכד הה"ק ר' אלימלך מליזענסק זצ"ל, והה"ק המגיד מקאזניץ זצ"ל, והרבי מלובלין זצ"ל, והה"ק בעל מחבר באר משה, איז געקומען נאָך לאָדז לויט די צואה של הרבנית הנפטרת מרים ראַפּאָפּאָרט ע"ה, און בעט זיינע אָנהענגערס און גוטע פריינד צו קומען פּאָלודניאָווא 30.

לאדז.
22 יוני 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
22 יוני 1931

„איך פיהל מיט מיט אלע יודישע ליידען"

בעריהמטער שריפטשטעלער עמיל לודוויג וועגען זיין נאמען „קאהן" און וועגען זיין בעציהונג צו יודען

א געוויסע לאנדאנער צייטונג איז דא נישט לאנג צוריק ארויס מיט דער סענסאציע, אז דער בעריהמטער דייטשער היסטאריקער און גרויסער שריפטשטעלער עמיל לודוויג האט זיך מגייר געווען און צוריק אנגענומען זיין יודישען נאמען קאהן.

א רעפארטער פון ניו־יארקער „פארווערטס" האט געהאט א געשפרעך מיט עמיל לודוויג:

— ווי זאל איך אייך אדרעסירען אין אונזער געשפרעך: מיט'ן נאמען לודוויג אדער מיט'ן נאמען קאהן? — איז געווען די ערשטע פראגע פון רעפארטער.

— א — האט לודוויג אויסגערופען אביסעל געערגערט — איהר מיינט געוויס די אידיאטישע גייעס, אז איך האב צוריק אויסגעבעטען מיין נאמען לודוויג אויף מיין אלטען נאמען קאהן. דער בעריכט איז אבער א נארישער וויץ אדער אן אנטי־סעמיטישער שפיצעל. די גאנצע מעשה איז נישט געשטויגען און נישט געפלויגען.

— אבער עס איז ריכטיג, אז איהר האט אמאל געהייסען קאהן?

— געוויס איז ריכטיג. איך לייקען עס דען? קאהן איז א גאנץ פיינער נאמען און איך בין שטאלץ אויף איהם. אט לעזט מיין „געשענקע דעס לעבענס" (מתנות פון לעבען) וואס איז ערשינען לעצטען יאנואר צו מיין 50־טען געבורטסטאג יועט איהר דארט געפינען די גאנצע ביאגראפיע פון מיין פאטער הערמאן קאהן, ווי אויך די ביאגראפיע פון א יודישען יונגעלע מיט'ן נאמען עמיל קאהן, וועלכער הייסט היינט עמיל לודוויג. אין יענעם בוך וועט איהר אויך געפינען די אורזאך פארוואס, ווען איך בין נאך קיין פולע צוויי יאהר נישט אלט געווען, האט מיין פאטער געביטען מיין נאמען קאהן אויף לודוויג.

לודוויג'ס שטימע איז געווארען מאדנע ווייך און ווייכער, ווען ער האט גערעדט וועגען זיין פאטער.

— מיין פאטער, א גרויסער דאקטאר און שריפטשטעלער, האט מיט א 19 יאהר צוריק געראטעוועט א דייטשען מיניסטער פון בלינד ווערען, דער דאנקבארער מיניסטער האט געהייסען מיין פאטער זיך עפעס אויסבעטען ביי איהם, עפעס א גנ'טה, א באדע. דער מיניסטער האט אוודאי געמיינט אז מיין פאטער וועט פערלאנגען עפעס א מעדאל אדער א טיטול. אבער מיין פאטער האט געענטפערט: „די גרעסטע בעלוינונג וואס איהר קענט מיר געבען איז, אז איהר זאלט מיר ערלויבען צו בעפרייען מיינע קינדער פון דעם נאמען „קאהן" און זיי געבען א נאמען וועלכער עס קלינגט נישט אזוי „בעליידיגענד" פאר דייטשע אנטיסעמיטישע אויערען; איהר ווייסט, הער מיניסטער, ווי שווער עס איז פאר א מענשען מיט'ן נאמען קאהן צו דערגרייכען עפעס אין דייטשען פאטערלאנד". דער מיניסטער האט ערלויבט, און פון עמיל קאהן איז באלד געווארען עמיל לודוויג.

— און אזוי רופט איהר זיך אויך איצט?

— געוויס! איך טראג דעם נאמען לודוויג שוין 49 יאהר. איך האב דעם נאמען קיינמאל נישט פערשעהמט, איך בין מיט איהם אויסגעוואקסען און בעקאנט געווארען איבער דער וועלט. אלע מיינע ביכער טראגען דעם נאמען לודוויג — פארוואס זאל איך איהם גאר פלוצלינג אהן די מינדעסטע אורזאך פון זיך אפטרייסלען און זיך צוריק רופען אויף מיין טאטענ'ס נאמען, וועלכען מיין טאטע אליין האט גארנישט אזוי שטארק ליב געהאט? איבעריגענס — האט לודוויג צוגעגעבען מיט א שמייכעל — בין איך אויפ'ן נאמען לודוויג נישט ווייניגער אטאקירט געווארען ווי איך וואלט אטאקירט געווארען, ווען איך רוף זיך קאהן.

— פארוואס האט מען אייך אטאקירט?

— פארוואס האט מען מיך נישט אטאקירט? ווייל איך בין א יוד, ווייל איך בין א שרייבער, ווייל איך בין א ראדיקאל, ווייל איך שרייב נישט נאר היסטארישע מאנאגראפיעס, נאר ווייל איך שרייב אויך לידער, ראמאנען, סקיצען, דראמען און קאמעדיעס. אבער אמשטארקסטע זבין איך אטאקירט געווארען פון דער וויסענשאפטליכער „צפך" פון די קאזיאנע היסטאריקער. וועלכע קענען מיר נישט מוחל זיין, ווייל מיינע היסטארישע ביכער זענען געשריבען לייכט און אין א קינסטלערישען סטיל, און זיי ווערען דעריבער פיל געלעזען.

— צי לודוויג, צי קאהן, אבער אייערע געפיהלען, זענען דאך יודישע, אינא?

— יא, איך פיהל מיט מיט אלע יודישע ליידען און איך אינטערעסיר זיך מיט אלע יודישע פראבלעמען. מיין שטעלונג צום ציוניזם איז זעהר א ווארימע און איך בין דורכגעדרונגען מיט דער סאציאליסטישער לעבענס־פילאזאפיע. אבער צו קיין פאליטישער פארטיי בעלאנג איך נישט און איך האב קיינמאל נישט בעלאנגט. אז מען וויל האבען א פרייען קריטישען בליק אויף היסטארישע און סאציאלע פאסירונגען, טאר מען נישט זיין קיין פארטייי־מענש.

די גרעסטע שיף־קאטאסטראפעס,

וואס האבען פאסירט אין 20 יאהרהונדערט

די גרויליענדע קאטאסטראפע מיט דער פראנצויזישער שיף „סען פיליבער", בעת וועלכער עס זענען אומגעקומען קנאפע 600 מענשען, ברענגט אויפ'ן זכרון א רייה אנדערע טראגישע קאטאסטראפעס, וואס האבען פאסירט אין די אפגעלאפענע דריי צעהנדליג יאהר פון אונזער יאהרהונדערט.

די טראגישע קייט פון גרויסע שיף קאטאסטראפעס האט זיך אנגעהויבען אין יאהר 1902, ווען עס איז אונטערגעגאנגען דער טוריסטען־דאמפער „פרימוס", אין די כוואליעס פון ים זענען דאן אומגעקומען 102 פערזאן.

אין יאהר 1906 איז אונטערגעגאנגען די שיף קאמארקא". העכער 700 מענשען האבען געפונען דעם טויט אין וואסער פון אקעאן.

מיט א פאר חדשים שפעטער האט פאסירט איינע פון די שרעקליכסטע שיף - קאטאסטראפעס. אין פארט פון ניו־יארק איז אפגעברענט געווארען די שיף „גענעראל סלאקום"; דערביי זענען 1000 מענשען פערברענט געווארען לעבעדיגערהייט און די איבריגע זענען דערטרונקען געווארען.

מערקווירדיג: די קאטאסטראפע מיט „גענעראל סלאקום" איז פארגעקומען אין זעלבען טאג, וואס די קאטאסטראפע מיט „סען פיליבער" ד. ה. דעם 14־טען יוני. די שיף האט גאר וואס געהאט פערלאזען דעם ניו־יארקער האפען, און פלוצים האט אויסגעבראכען א שרפה אין דער מאשינען־אפטיילונג. די שיף איז פערוואנדעלט געווארען אין א שווימענדיגען אינזעל אין פלאמען. ביים ברעג זענען געשטאנען טויזענדער מענשען און האבען אומבעהאלפען זיך צוגעקוקט צו דער שוידערליכער טראגעדיע. ווען די רעטונגס־שיפען זענען ענדליך צוגעקומען צו דער ברענענדיגער שיף, האט זיך דערהערט א מורא'דיגער קראך: די שיף איז זיך צופאלען אין שטיקלעך און האט בעגראבען מיט זיך הונדערטער קרבנות.

אין 2 יאהר ארום איז אונטערגעגאנגען די שיף „סיריא" מיט 300 פאסאזשירען.

אין יאהר 1912 האט פאסירט די גרעסטע שיף־קאטאסטראפע אין דער געשיכטע. די גרעסטע אין דער וועלט פאסאזשיר־שיף „טיטאניק" האט זיך גלאזט אויף איהר ערשטע אקעאן־רייזע און האט זיך אנגעשטויסען אין אנ'אייז־בארג. אין די אייזיגע וואסערען זענען אומגעקומען 1635 מענשען.

נאך דער דאזיגער מורא'דיגער קאטאסטראפע איז געקומען א לענגערע הפסקה. אמת, אין דער צייט פון קריג זענען אומגעקומען אהן א שיער שיפען, אבער דאס אלץ איז געווען א רעזולטאט פון דער מלחמה.

די קייט פון די גרויסע שיף־קאטאסטראפעס האט זיך בענייט אין יאהר 1927, ווען ס'איז אונטערגעגאנגען די איטאליענישע שיף „פרינצעסין מאפאלדא" אינאיינעם מיט 314 מענשען.

אין יאהר 1928 איז אונטערגעגאנגען דער דאמפער „וועסטרייס" מיט 114 פאסאזשירען.

ענדליך איצט האט פאסירט די קאטאסטראפע מיט דער שיף „סען פיליבער", וואס האט געקאסט 580 מענשליכע לעבענס.

פאל־עסטינע געהערט צו די יודען

אינטערעסאנטער ארטיקעל פון א פוילישען געלעהרטען גלח

אונטער'ן נאמען „פאלעסטינע געהערט צו די יודען" האט דער פראפעסאר פון אלטען טעסטאמענט ביי דער קראקאווער אוניווערזיטעט, גלח ארכוטאווסקי פערעפענטליכט א אינטערעסאנטען ארטיקעל. דער מחבר שרייבט צ. א.:

די באלפור - דעקלאראציע האט ענגלאנד ארויסגעגעבען, כדי צו געווינען די יודישע פינאנציסטען און עפענטליכע מיינונג אין דער צייט פון קריג. איצט, ווען ענגלאנד פיהלט זיך שטארק, איז זי נישט אזוי אנגעוויזען אויף די יודען, הגם עס איז איהר אויך נישט צום הארץ דאס אונטערשטיצען די אראבער.

„די אראבער גופא לעגען אויך אנ'אונמענשליכען אופן שטיינער אונטער דער ענטוויקלונג פון דאזיגען פרעכטיגען היסטארישען עקספערימענט וואס האט דעם ציל, אז דאס אלטע יודישע פאלק זאל זיך אומקעהרען אין זיין אלטער פערוויסטעטער היים...

„נאך מעהר, עס וואונדערט מיך, ווי אזוי קענען די אראבער האבען פרעטענזיעס צו אט דעם אייביגען יודישען לאנד, אין וועלכען זיי האבען זיך ארייגעריסען און אין וועלכען די יודען האבען זיך ענטוויקעלט אלס פאלק, וואס איז אזוי שטארק צוגעבונדען צו פאלעסטינע, אז די צוגעהעריגקייט פון ארץ ישראל צו די יודען אלס אייביג אייגענטום קאן אפילו פון קיינעם נישט קוועסטיאנירט ווערען...

... „אזוי ווי ענגלאנד וויל נישט מאכען קיין סוף צו איהר צוויי פנים'דיגער פאליטיק, דארף מען אויף דעם קומענדיגען קאנגרעס ערקלערען בולט פאר דער גאנצער וועלט, אז דאס יודישע פאלק פיהלט זיך בע'עוולה'ט, טיף בעליידיגט און פערפיהרט.

„אויפ'ן קאנגרעס דארף מען אפילו אפען און פאר דער גאנצער וועלט פארווארפען ענגלאנד אלצדינג, זאל די גאנצע וועלט געוואויר ווערען דעם אמת; נאכמעהר, מען דארף פאדערען ווייל דערצו זענען מערהאן אלע רעכט. דאס שטיצען זיך אויף ענגלאנד וועט פערפיהרען, און בלויז די שטילע, הארטנעקיגע און רעאלע קאלאניזאציאנס־ארבייט, וואס האט דעם ציל צו שאפען א יודישע מעהרהייט אין פאלעסטינע, מוז און וועט פיהרען דאס יודישע פאלק קיין פאלעסטינע, און איך בין איבערצייגט, אז דאס יודישע פאלק וועט פריהער אדער שפעטער צוריק בעקומען ארץ־ישראל אין דעם פולען אומפאנג, ווייל דאס לאנד געהערט די יודען פון יאהרהונדערטער".

די וועלט שטעהט אויף א וואו־לקאן

מ'קאן ערווארטען די פערשידענסטע איבעראשונגען

אין אנ'ארטיקעל א. נ. „די נייע פארמען פון וועלט־קריזיס" ווייזט אן די „גאזעטא ווארשאווסקא" אויף דער דראהענדער לאגע, אין וועלכער עס געפינט זיך ביים היינטיגען טאג די גאנצע וועלט.

דייטשלאנד געפינט זיך ממש ווי אויף א ווולקאן, אפילו די אביעקטיווסטע בעאבאכטער פון די דייטשע פערהעלטענישען זעהען די צוקונפט פון דאזיגען לאנד אין די שווארצסטע פארבען. מ'זעהט פאראויס, אז הערבסט און ווינטער קאנען ברענגען די פערשידענסטע איבערקעהרענישען: פינאנציעל־ווירטשאפטליכע, פאליטישע און סאציאלע.

„א טעות וואלט אבער געווען האבען, וואס וואלט געמיינט, אז די אלע קאנוואולסיעס טרייסלען בלויז די אלטע אייראפע, אז די לענדער פון יענער זייט ים געפינען זיך אין א בעסערען מצב. אויסטראליען, נישט קוקענדיג אויף איהרע באטיידליכע רייכטימער נישט קוקענדיג דערויף, וואס זי ליידט נישט פון קיין בעפעלקערונגס־איבערפלוס, האט שוין פון פאר אי'אהרען אן אויפגעהערט צו צאהלען די פראצענטער פון איהרע חובות. איצט האט דאסזעלבע באסירט מיט עטליכע קלענערע מלוכות פון מיטעל־ און דרום־אמעריקע און דאסזעלבע דראהט אויך די גרעסערע דרום־אמעריקאנישע מלוכות...

מיט איין ווארט, עס האבען פערפיהרט די פערשידענע אפטימיסטישע פאראויסזעהונגען, „ווינדערס האט זיך ארויסגעוויזען פאלש דער אפיציעלער אפטימיזם, וועלכער איז אין די פעראייניגטע שטאטען ארויסגעטראטען אין דעם פארם פון כמעט א גלויבען אין דעם אמעריקאנער וואוילשטאנד. עס האט פערפיהרט דער גלויבען אין דער צוועקמעסיגקייט פון דער „פלאן־אקציע", וועלכע עס האבען ענטוויקעלט די פערשידענע קארטעלען און קאנצערנען".

די צייטונג פיהרט אויס, אז דאס אלץ, וואס קומט פאר אין דער וועלט, שאפט א גרויסע סכנה אויך פאר פוילען.

וואו איז די פוילישע געזעלשאפט?

אין לאנגען געדויער פון אונזער אנגעשטרענגטען קאמף פאר דער יודישער קולטור, שטעלט זיך אמאל א נאאיווע פראגע:

וואו איז די פראגרעסיווע פוילישע געזעלשאפט? וואו איז די פוילישע לערערשאפט? פארוואס הערט מען קיינמאל נישט זייער ווארט! פארוואס זעהט מען זיי נישט קיינמאל דארטען, וואו עס וואלט געווען לאגיש און ריין מענשליך זיי צו זעהען? עס קומט אויס, ווי דאס אלץ, וואס עס קומט פאר אין דער יודישער געזעלשאפט, שפילט זיך אפ פאר זיי ערגעץ ווייט־ווייט, אין האבאלולו, אויף דער אנטארקטידע, צי איך ווייס וואו, אלענפאלס נישט אין פוילען, נישט אין די פוילישע שטעט און שטעטלעך. מען זעהט אונז יא, מיר הערען אפט עפעס אין דער פוילישער פרעסע וועגען אונז, אבער דאס שרייבען און העצען די, וואס א יודישע נאז אין גאס שטעכט זיי ווי א שפיז. פון די אנדערע הערט מען אמאל אנ'עצה טובה, לייענט מען אמאל א גוטפרייינדישע ששיקעל מוסר: „זייט נישט נערוועז", „רעגט זיך נישט אויף"; אמאל א קאמפלימענט פון ספקדיגער אויפריכטיגקייט. גאר זעלטען ווארפט זיך דורך א בעמערקונג פון אזא איינעם פון די „חסידי אומות העולם" — א נייס: ער האט ענטדעקט עפעס: עס איז דא עפעס ביי יודען א טשיקאווע זאך, עס לעבען יודען אין פוילען, זיי האבען עפעס פערלאנגען, שטרעבונגען... א רייזענדער אין די מדבריות פון אפריקע האט עפעס געפונען א ניי, אומבעקאנטען בעשעפעניש... אט אזא מין אויסזעהען האט עס און אויף מארגען און איבערמארגען איז ווייטער ווי פריהער — א פולשטענדיגע איגנאראנץ, א אמהאארצישע נישט־וויסען, נישט בעמערקען גארנישט אין יודישען לעבען. א מאדנע טבע האט זיך די פוילישע אינטעליגענץ: זי קען קוקען און נישט זעהען, האבען אפענע אויגען און נישט בעמערקען, האבען אנ'אינטערעס צו אלץ, וואס עס קומט פאר אין פוילען און דאך ארגאניש נישט פערשטעהען, נישט בעגרייפען, נישט ווילען פערשטעהען, וואס עס קומט פאר אין יודישען לעבען ביי זיי אונטער דער נאז. האנט ביי האנט רייבט מען זיך מיט זיי אין לעבען און גארנישט — איגנאראנץ.

עס זעהט דעם יודען דער בעאמטער, דער שטייערמאן, דער סעקוועסטראטאר, דער עקזעקוטאר, דער קאמארניק, דער פאליציאנט — נאך א מין זעהען! ווייערע אויגען ציהען זיך צום יודען ווי שטאל צו א מאגנעט. עס זעהט דעם יודען דער פוילישער אנטיסעמיט, ער זעהט איהם דורך משונה'־דיגע אויסגעקרימטע פערגרעסער־ברילען, דער יוד איז איהם ווי עפעס א זאלץ אין די אויגען. בלויז דער פוילישער פראגרעסיסט, דער אינטעליגענט זעהט נישט קיין יודען, זעהט נישט דאס יודישע לעבען, זעהט נישט און פיהלט און ווייס נישט.

אמאל הערט מען א מין התנצלות:

— לאדט אונז איין צו זיך, בעקענט אונז מיט אייך, מיר ווייסען דאך נישט...

וואו איז די פראגרעסיווע פוילישע געזעלשאפטליכקייט מיט איהר מערבדיגער קולטור? וואו איז די געזעלשאפט, וואס איז דערצויגע געווארען אויף די אידעען און אידעאלען פון משיחיזם? פארוואס זעהען מיר זי נישט? פארוואס הערען מיר זי נישט? צי איז עס בלויז א צופאל?

איך רעד וועגען דעם נישט כדי אויפצוועקען אויפמערקזאמקייט צו יודישע פראבלעמען מצד דער פוילישער אינטעליגענץ. ניין: ליבע, פריינדשאפט און אויפמערקזאמקייט בעט מען נישט און אויסגעבעטענע — טויגען זיי אויסצובעטען שטאלען, ניין. עס רעדט זיך וועגען א קאפיטשקע לאגיק:

פוילען איז א יונגע מלוכה. איהר אויפלעבען איז נישט אזוי א רעזולטאט פון כוח, ווי פון אויפגעוואכטער גערעכטיגקייט אין א מאמענט, ווען א וועלט איז ארויסגעשוואומען ווי נוחס תיבה פון בלוט־מבול. און אויף גערעכטיגקייט בלויז קען זיך פוילען האלטען. די מינדערהייטען אין פוילען — אויסמעקען זיי, נאליסמיידען, דאס לאזט זיך דאך נישט. פערדעקען זיי מיט א שפינוועבס פון עפעס ספקדיגע הורא־שרייער לויבט זיך פשוט נישט.

און ווער זאל בעגעמען? ווער זאל עס בעגרייפען און דורכפיהלען מיט דער גאנצער נשמה, אויב נישט די פראגרעסיווע פוילישע געזעלשאפט? זיי זעבען דאך פוילענס גוטסגינער, זיי טראכטען דאך בלויז וועגען פוילען און רעדען פון דעם נאך מעהרער. איז נישט שוין זשע פערשטעהען זיי עס נישט?

אין דא קיין לאגיק געווים נישטא.

א. י—ס.

פראנקרייך וויל פערמיטלען

אין איבערבעטען די סאוויעטען מיט רומעניען

מאסקווע, 21 ספ. טעל.) אין די היגע דיפלאמאטישע קרייזען האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז אויף דער סאוויעטיש־פראנצויזישער קאנפערענץ וועלכע קומט איצט פאר אין פאריז וועט אויף דער איניציאטיוו פון פראנקרייך בעריהרט ווערען די פראגע וועגען אנקניפען דיפלאמאטישע בעציהונגען צווישען די סאוויעטען און רומעניען. פראנקרייך וויל זיין די פערמיטלערין אין דער דאזיגער פראגע, די דירעקטע אונטערהאנדלונגען צווישען די פעראינטערעסירטע מלוכות זאלען פארקומען אין פאריז.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

לאדזער האנדווערקער-קאמער אינטערוועניר׳ט אין האנדעלס-מיניסטעריום וועגען א רייה אקטועלע האנדווערקער-ענינים

אויף דער לעצטער פערוואלטונגס-זיצונג פון ער האנדווערקער-קאמער האט צוו. אנד. דער רעפערענט פון דער יורידישער עקאנאמישער אפ־טיילונג מאג. קאצענבאגען מיטגעטיילט, אז די לאדזער האנדווערקער-קאמער האט זיך געווענדעט מיט א פארשלאג צו דער ווארשאווער האנדוו. קאמער אז זי זאל אינטערוועניר׳ן אין האנדעלס-מיניסטעריום, אז דער פראיעקט וועגען נייעם צאל-טאריף זאל פונאנדערגעשיקט ווערן אלע האנד־ווערקער-קאמערן, אז זיי זאלן ארויסזאגען וועגען איהם זייער מיינונג. ה׳ קאצענבויגען האט פארגע־שלאגען צוזאמענצורופען א קאנפערענץ פון אלע שוסטער-צעכען און די פערוואנדטע (רימערס, גארבער א. אנד) כדי צו בעהאנדלען די פראגע וועגען די סטאוקעס אינ׳ם נייעם צאל-טאריף. דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען. אונאפהענגיג פון דעם ווערט קיין לאדז צוזאמענגערופען אנ׳אל-פוילישע קאנפערענץ פון די שוסטער-צעכען און אויך אויף דער דאזיגער קאנפערענץ וועט די פראגע בעהאנדעלט ווערען.

די קאלישער האנדווערקער-צעכען און אר־גאניזאציעס האבען זיך געווענדעט מיט א מע־מאריאל אין וועלכען זיי פערלאנגען אז די האנד־ווערקער-קאמער זאל אינטערוועניר׳ן ביי דער ענטשפרעכענדע ארגאנען וועגען דער קאנקורענץ מצד די טורמע-ווארשטאטען אין קאליש, וועלכע זענען פערוואנדעלט געווארען אין אינדוסטרי-אונ־טערנעמונגען און קאנקורירען מיט די פריוואטע האנדווערקער-ווארשטאטען. נאך א וכוח האט די פערוואלטונג בעשלאסן איבערצושיקען אנ׳אפשריפט פונ׳ם מעמאריאל צום האנדעלס-מיניסטעריום.

מיט א קורצער צייט צוריק האבען זיך די טאמבורירער-מייסטער געווענדעט צו דער האנד־ווערקער מיט א מעמאריאל אין וועלכען זיי ווייזען אויף, אז טאמבורירען איז א קאמפליצירטער פאך, וואס פאדערט א לענגערע צייט אויף לערנע און פראקטיק. די טאמבורירער ארבייטען אויס פירא־קעס, פארטיערען, קאפען, טישטוכער, שטארען, דאמען-קאנפעקציע און בעפוצונג צו וועש און סוויטערס. און ווערבירען זיך מייסטערס פון זעלבסטשטענדיגע מייסטער און כאלופניקעס. אין לאדז זענען פערהאן 150 – 175 האנדווערקער פון וועלכע ארום 100 זענען ארגאניזירט. די דעלעגא־ציע האט זיך אויך געווענדעט מיט אנ׳ענליכען מעמאריאל צו דער האנדעלסקאמער און האט דארט אויסגעפועלט א גינסטיגע שטעלונג אין דער פרא־גע. דאס האנדעלס-מיניסטעריום וועט פאר׳ן אננע־מען א בעשלוס אין דער פראגע צי זאל מען די טאמבורירער פערעכנען אלס האנדווערקער אנ־פרעגען די מיינונג פון דער האנדעלס-קאמער און פון דער האנדווערקער-קאמער. די פערוואלטונג האט אין דער פראגע אנגענומען א פאזיטיווע שטעלונג. האט אבער בעשלאסען די פראגע אוועק־שטעלען צום בעהאנדלען אויף דער נאהענטער פלענאר-זיצונג פון דער האנדווערקער-קאמער.

מאנטאג

22

ז

תמוז תרצ״א

יוני

זון-אויפגאנג 3.16

זון-אונטערגאנג 7.58

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

היינט, מאנטאג שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1

(זעקאנטנע 82)

מענער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 11 פאליציי-קאמיסאריאט, די פאמיליע־נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

A B C D E F G H Ch I J L Ł

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2

(אגראדאווא 34)

די וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 14-טען קאמי־סאריאט – מיט די אותיות:

S Sz Sch Ś T Z Ż Ź

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3

(אל. קאשטשושקי 21)

מענער פון די יאהרגענג: פון 1883 ביז 1907 איינשליסליך, וועלען וואוינען אויף די שטחים פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, און 14 פאליציי-קאמי־סאריאטען, ד. ה. פאבאראוועס, וועלכע האבען לעת עתה נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט (בכלל זיך נישט געשטעלט פאר א פאבאר-קאמיסיע).

* * *

(א) דעם 24. 25 און 26 וועט אין דעם קאמיסיע-לאקאל 2 (אגראדאווא 34), אמטירען א קאמיסיע, וועלכע וועט די פרייוויליגע פון 1911, 1912 און 1913 וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1. 4. 6. 7. 10. 12. 13 און 14 פאליציי-קא־מיסאריאטען.

פאר די פרייוויליגע פון לאדזער פאוויאט פון די יאהרגענג 1911, 1912 און 1913 וועט א קאמיסיע אמטירען אין לאקאל פון פ.ק.או. לאדז פאוויאט (פיעטרקאווער 187) דעם 30 יוני.

צווי פערפיהרטע

משה רובין א בחור, וואס האט שוין אפגע־פטרט דעם פאבאר האט זיך בעקענט מיט איהר און איז זעהר שנעל געווארען אזוי היימיש אז אלע האר בען זיי גערעכענט פאר חתן כלה, און מ׳האט נאר געווארט ווען וועלען פארקומען די אפיציעלע תנאים מיט אמאל האט ער אנגעהויבען דערצעהלען פאר זייבע פריינט אין באלוט, אז זיין ברודער אין פאריז וועט איהם מאכען פאפירען און ער וועט קענען אהין אוועקפאהרען, זיך דארט איינארדנען און וועט אהין אויך ארויסנעמען זיין כלה, אלע האבען איהם געגלויבט און אויך זי. והא ראיה זי האט איהם געגעבען אויף הוצאות קיין פראנקרייך.

ער האט דאס געלד ארויסגעשיקט קיין פאריז צו זיין ברודער, אז ער זאל איהם מאכען אלע נויטיגע פאפירען און געבליבען ווארטען ביז די פאפירען וועלען אנקומען,ביידע זענען געווען זיכער, אז אלס א גוטער קאמאשען שטעפער וועט ער פאר זיך דארט שנעל בעקומען ארבייט און וועט גוט פער־דינען, שווער איז געווען דעם מיידעל זיך צו שיי־דען מיט איהר חתן, בפרט ווען ס׳האט זיך ארויס־געשטעלט, אז זי קלויבט זיך ווערע [מוטער. רובין האט אבער זי געטרייסט, אז זיי שיידען זיך נישט אויף לאנג, אז זי וועט דערווייל דא בשלום אדורכ־קומען דעם קימפעט, און ער דארט וועט זיך איינ־ארדנען זי שפעטער ארופברענגען צו זיך און זיי וועלען לעבען א גוט לייטיש לעבען,

רובין איז אוועקגעפאהרען און זיין כלה איז געבליבען דא, אדורכגעקומען די קימפעט און גע וואַרט אומגעדולדיג אויף די פאפירען אבער רובין וועלכער האט זיך אין פאריז ווירקליך איינגע... [illegible] אין זיין פאך און פערדינט גוט, איילט זיך נישט ארויסצופאדערן צו זיך, די מוטער פון [illegible] קינד.

האט זי אנגעהויבען אפשלאגען די טירען פון פערשידענע אינסטיטוציעס אין לאדז, אז מ׳זאל זיך אננעמען איהר עולה, אז מ׳זאל בעאיינפלוסען רובי־נען, אז ער זאל מיט איהר חתונה האבען און פיהרען א לייטיש פאמיליען־לעבען אבער רובין האט אויס־געדרעהט די דישלע. ער ווייסט נישט צי דאס איז זיין קינד, ער האט איהר קיינמאל גארנישט צוגע־זאגט און וויל אינגאנצען פערגעסען וועגען זיין פערפליכטונג, וועגען דעם אז קיין פאריז איז ער געקומען אויף די מיטלען וואס זי האט איהם גע־געבען. הפקר!

ס׳זעהט אויס אז דאס איז א פאמיליען פעהלער אזא ביי די רובינס, רובינס א ברודער יוסף א בעקער געזעלען האט זיך בעקענט מיט דער שכנה׳ר הענע ט. פון גלובנא, א טעקסטיל־ארבייטערין. איהר פא־טער א שוסטער האט גארנישט געהאט געגען דעם שידוך און ווען רובין האט זיי דערצעהלט, אז ער האט אויסזיכטען זיך איינצוארדנען אין פראנקרייך נאר ער דארף האבען 500 זל. אויף הוצאות האט איהם הענע די 500 זל. געגעבען און ער איז אוועק־געפאהרען. אבער ס׳איז אדורך א צייט און הענע האט פון איהם קיין שום נאכריכט נישט דערהאלטען און אזוי ווי זי האט דערפיהלט, אז ס׳קומט איבעריכען אויף דער וועלט די פרוכט פון איהר ליבע מיט יוסף רובין האט זי זיך געמאכט פאפירען און איז אוועק געפאהרען קיין פראנקרייך צו זוכען איהר שאץ. דעם שאץ האט זי שנעל געפונען אבער ער וויל פון גארנישט הערען און וויסען, געהט אום הענע אין פאריז פון איין אינסטיטוציע צו דער צווייטער און בעט אז מ׳זאל זיך אננעהמען איהר עולה. אבער דער בעקער יוסף רובין האט זיך פערקוקט זעהט אויס אויף דעם קאמאשענשטעפער משה רובין און הערען די וועלט ווי אין טראק און זייערע פערפיהר־טע ווייבער געפינען זיך איינע אין לאדז, די צווייטע אין פאריז און זוכען יושר.

געשטארבען איז א וואנע

(א) אין באד אנשטאלט אויף שיענקעוויטש 95 איז דעם 59 יאהריגען שניידער קארל קע־לער (גלובנא 27) בעת׳ן באדען זיך אין א וואנע געווארען נישט גוט און ער האט זיך דערטרונקען, ערשט ווען די דינערשאפט האט בעמערקט, אז ער געפינט זיך לאנג אין דער וואנע און מ׳איז אריין אינווייניג האט מען בעמערקט, אז ער איז טויט.

אויטא-ארגיעס

(א) אויף 11 ליסטאפאד 23 האט אנ׳אויטא איבערגעפאהרען דעם 8 יעהריגען יוזעף שילטשינ־סקי. ביים קינד זענען צובראכען געווארען די הענט און צוקלאפט דעם קאפ. מ׳האט איהם אפגעפיהרט אין אנא מאריא-שפיטאל. געגען דעם שאפער יאן העטלעק איז צוזאמענגעשטעלט געווארען א פרא־טאקאל.

א שפאציר פון א לונאטיקערין

(א) אויף פאמארסקא 117 וואוינט ביי איה־רע עלטערען די 18 יאהריגע יאדוויגא אגראטשיק. ביינאכט איז זי ארויס דורכ׳ן פענסטער און ארופ־געפאלען פון 4 שטאק. צום גליק האט זי זיך פעריהאלטען אין באלקאן פון 3 שטאק און איז דארט געבליבען ליגען א שטארק צוקלאפטע. פא־גאטאוויע האט איהר ערטיילט הילף.

ערקלערונג פון פראפ. פיקאר

אז מען האט געפרעגט פיקאר׳ן
א קשיא גאר א שווערע,
וואס פאר איהם איז נאך טשיקאווע,
חוץ דער סטראטאספערע,
האט געענטפערט דער געלעהרטער:
— „נאך א זאך א גוטע
„ווייס איך, וועט געשעהען בקרוב:
„די העלענאווו רעדוטע...
„די רעדוטע פון דער פרעסע
„אין פרייד, אין גדינס אין בלומען —
„אז כ׳וועל נאר נישט זיין פערנומען,
„דארטען וועל איך קומען״...

דער סיום פון די בארכאוו-שולען

די יידיש־וועלטליכע שולען פון בארכאוו־קור־ראטאריום וועלכע זענען אזוי פאפולער און בע־ליהמט צווישען די ברייטסטע יודישע ארבייטער־קרייזען האבען אין דעם לעצטען שול־יאהר דורכ־געמאכט זעהר א שווערען מאטעריעלען קריזיס.

די סיבה פון דער דאזיגער לאגע איז א גאנץ פשוטע: ביינציג פראצענט פון די עלטערען בע־שטייט [פון ארבייטער און הארעפאשניקעס, וועלכע פיהלען די ערשטע אויף זייערע פלייצעס דעם שווע־רען קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט, און זיי קענען ביים בעסטען ווילען, נישט צאהלען קיינשכר־לימוד פאר זייערע קינדער, און דאס בעשווערט זעהר דעם בודזשעט פון די דאזיגע שולען.

אבער די פעדאגאגיש־דערציהערישע ארבייט אין די שולען האט זיך נישט נאר נישט פערער־גערט, נאר פערקעהרט — זיך בעדייטענד א רוק געט־טון פאראויס, און דאס האבען אלע געקענט ארויס־זעהן פון דער קינדער־פארשטעלונג, וואס איז פאר־געקומען אין זאל פון פילהארמאניע, ס׳איז שוין געווארען כמעט א טראדיציע ביי די בארכאוו־שו־לען אין לאדז, צו פערענדיגען שטענדיג דאס שול יאהר מיט א רייכען קינדער־פרימארגען.

אנגעהויבען דעם פראגראם האבען די קינדער פון שורעק קינדער־היים, מיט דעם נומער „יונגלעך מיידעלעך״ וואס האט געמאכט אויפ׳ן עולם א גע־וואלדיגען איינדרוק. „אין בלומען־לאנד״ — א קינ־דער־אפערע איבערגעארבייט דורך די לעהרער און אויסגעפיהרט דורך יונגערע און עלטערע קינדער פון בארכאוו און פרץ־שולען. האט געוואלדיג אויסגענומען מיט איהר גלאנץ און פילפארביקייט. אלע קינדער האבען אין דער זאך ארויסגעוויזען פערשטענדניש, פאר די פיינסטע ניואנסען פון ריט־מיק און מוזיק. דאס זעלבע קען מען אויך זאגען וועגען דער פוילישער זאך פון פוילישען דיכטער י. טובים — „ציווי ווינטען״, וואס איז געווען ווייט פון די באנאלע סצענעס פון דעם זשאנר, האט פער־שאפט אלעמען א באמת קינסטלערישען גענוס.

אין דעם גאנצען פראגראם האט זיך געפיהלט א סך געשמאק, קולטור און פערשטענדניש פאר סצע־נישער קונסט. דאס איז אין א גרויסער מאס צו פערדאנקען דעם פרל. קרוש, וועלכע האט געארבייט מיט די קינדער און געוועקט זיי צו שעפערישקייט, אויף דעם געביט, ה׳ ראזענבערג האט ביים קלאוויר צוגעהאלפען די קינדער ארויסצובעקומען דעם ריכ־טיגען טאן און בעוועגונג.

דעם פערגאנגענעם שבת איז פארגעקומען אין בארכאוו־שול א פייערונג לכבוד דעם ארויסלאז פון 7־טען קלאס.

צום סיום זענען איינגעלאדען געווארען פאלגענ־דע אינסטיטוציעס: געזעלשאפט אוונט־קורסען, פאר־טיי־קאמיטעט, עלטערען־קאמיטעט, יוגענט, יונג־באר, בארכאוו־ביבליאטעק, און פראפ. פעראיינען. געעפענט די פייערונג האט ה׳ קאגאן, וועלכער האט זיך ברייטער אפגעשטעלט אויף די לאגע פון די שולען, וועלכע האבען דורכגעמאכט אזעלכע שווע־רע צייטען און דאך בעוויזען צו דערציהען ביז דעם היינטיגען פערטען סיום, דער רעדנער האט אונטערגעשטראכען די געזעלשאפטליכע בעדייטונג פון די שולען,

דערנאך האבען בעגריסט די געענדיגטע שילער און די פארשטייער פון די אלע איינגעלאדענע אינ־סטיטוציעס.

אין נאמען פון דער שול־פערוואלטונג — ה׳ האלענדערסקי, פון פארטיי־קאמיטעט — ה׳ מוליע, פון עלטערען־קאמיטעט — ה׳ בעסער, פון פראפ. פעראיינען — ה׳ ראזענבערג פון יונגבאר — ה׳ אנ־טיגנוס, און פון דער יוגענד — ה׳ יאמא.

צום סוף האט ה׳ בערשלינג זיך ווארים גע־זעגענט מיט די קינדער אין נאמען פון די לעהרער.

לאדזער יודישער קאמעראל=טעאטער
אלעע 1=טער מאי 2. געוו. ענגלישער זאל (פריש רעמאנטירט).
דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.

לעצטע גאסטשפילען פון דוד הערמאן=טעאטער
מיט׳ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע
יוסף קאמען

היינט, מאנטאג, ד. 22-טען יוני, 9 א זייגער אוונט
„דער נסיון״
דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען
— פון יעקב פרעגער. —

פערזאנען:
לייבל שנײדער — — ראסאוו יחיאל
חנה לאה, זיין ווייב — קאהאן באשע
דוד׳ל, זייער זוהן — — בירנבוים דוד
ר׳ שלום פרנס — — מעסינגער מיכאל
ר׳ משה׳ל — — — הירשפעלד זלמן
ערשטער יוד — — — זילבער יחיאל
צווייטער יוד — — — —
א דיקע יודענע — — — בת שבע
דער שורה — — — — קורלענדער יעקב
דילי, זיין טאכטער — — קעניג דינה
בעבע, דעם שורה׳ס מוטער — נערה רבקה
יאן
אשמדאי
בדחן — קאמען יוסף
1-טער פויער — — — אולרייך דוד
2-טער פויער — — — —
יודען, מיידלעך, היידאמאקעס, פויערים.

פרייזען זענען פון 50 גר. ביז 1.50 זל.

מארגען, דינסטאג, ד. 23-טען
נור 1 פארשט. אין פילהארמאניע
מאן, ווייב און רעוואלוציע

ס׳בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופע – אולרייך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלענדער יעקב מיט דעם פרעמיער יוסף קאמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראסאוו, בת-שבע.

אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.

בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטארייי פון ה׳ ראשגאלד (פיעטריקאווער 38) און א גאנצען טאג אין דער קאסע פון טעאטער.

שלשה מי יודע?

איינער א לעגאלער און צוויי — ווער ווייסט זיי?

(א) אויף סטעפאניא 31 וואוינט דאס פאר-פאלק וויקטאר און סטעפאניא פעטרישעוו, וועלכע האבען חתונה געהאט פאריאהרען. דער יונגער וויקטאר איז שטארק געווען אייפערזיכטיג בנוגע זיין פרוי און צווישען זיי פלעגען אפט פארקומען קריגערייען. פארגאנגענעם שבת האט וויקטאר אנגעבראכען די ביינער זיין סטעפאניע, וועלכע ער האט געטראפען מיט איהרע בעקאנטע.

נעכטען ווען וויקטאר איז אין אוועק ארויס אין קארידאר איז ער בעפאלען געווארען פון 2 פערזאן. איינער האט איהם צוגעהאלטען פאר די הענד און דער אנדערער האט איהם אריינגעזעצט 3 מאל א שטילעט נאכדעם זענען די אנפאלער אנטלאפען איבערלאזענדיג פעטרישעוו'ן אין א קאלוזשע בלוט.

די שכנים, וועלכע האבען דערהערט די קרעכצען פונ'ם פערוואונדעטען האבען ארויסגערופען צו איהם די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף און איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל שוו. יוזעף. פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג און זוכט די אנפאלער. דערווייל זענען פערהאלטען געווארען פעטרישעוו'ס פרוי און צוויי פערזאן, וואס זענען פערדעכטיג אין אויספיהרען דעם אנפאל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיושורען.

דאנצער (זגערזשער 57), גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), גארפיין (פילסודסקי 54), בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 164), רעמבעלענסקי (אנדזשעיא 28), שימאנסקי (פשענדזעלניאנא 75).

פראטעסט געגען די שבת'דיגע פוטבאל-מעטשען אין א"י

אין לאקאל פון שומרי שבת איז פארגעקומען א פראטעסט-פערזאמלונג געגען חלול שבת, פון דער פוטבאל-מאנשאפט אין ירושלים. נאכ'ן אויסהערען א רייהע רעדעס איז אנגענומען געווארען א פראטעסט-רעזאלוציע געגען שפילען פוטבאל אום שבת אין ירושלים.

געכאפט גנבים פון עסטענווארג

(2) פאליציי האט נעכטען ביינאכט געכאפט אין מאניע-וואלד צוויי בעקאנטע גנבים, יאן קורעק און וולאדיסלאוו וואיטשעכאווסקי, וועלכע האבען א צייט לאנג בענגבעט די פויערישע וועגענער פון שפייז-פראדוקטען.

נאך 2 אנדערע גנבים, וואס האבען זיך געלאזט מיט זיי וואוילגיין אין דעמזעלבען מאניע-וואלד איז געלונגען צו ענטלויפען.

איבערגעפאהרען א קינד

(א) אויף רוג קילינסקא און אבראמאווסקא האט אנ'אויטא איבערגעפאהרען דאס 7-יאהריגע מיידעלע יאדוויגא גוסטאווסקא, א טאכטער פון אנ'ארבייטער. דאס קינד איז שטערבליך צושעדיגט. דער שאפער איז ענטלאפען.

400 ארבייטער שטרייקען אין אזארקאוו

(ס) נעכטען איז אויסגעבראכען א שטרייק אין דער אזארקאווער וויגאניע שפינערײ פון ראזאווסקי'ן. עס האבען אוועקגעווארפען די ארבייט 400 ארבייטער. דער שטרייק איז אנ'עקאנאמישער.

מאטורעס אין ערשטען יודישען גימנאזיום

דעם 9. 10. 11 יוני ד. י. זענען אין דער ערשטער מענער גימנאזיע פון פעראיין פאר יודישע מיטעלשולען אין לאדז פארגעקומען די מינדליכע מאטורא-עקזאמענס. פאלגענדע אביטוריענטען האבען בעקומען מאטורא-צייגנישען:

ישעיה יעקב איילענבערג, הערש אפמאן, אריה בונין, שמיאל באטשטיין, געצעל ביאלאסטאצקי, יונה גאלדבערג, אברהם יצחק גינזבורג, שמעון עקיבא גינסבערג, וואלף געדולד, ישראל אהרן דלוזנאווסקי, שמואל זיינוועל זילבערשאץ, יעקב יאסשמיענניק, ארי' ליובין, אברהם יצחק ליפסקי, יצחק לעשטשינסקי, משה מינץ, שלמה מיענדזירזעצקי, ישעי' נאדעל משה סולקעס שרגא פייבישעוויטש ארי' פייוולאוויטש, בצלאל פלוימענבוים, ישראל משה פיאטרקאווסקי, ברוך קאגאן, משה קאלמאנאוויטש, ישראל קאמייקא, שמואל קירשבוים, אברהם ראזענבלום, משה רובינסקי און אוריאל שעפסקי.

נייע מאטוזשיסטקעס

אין פרויען-גימנאזיום פון מאריע האכשטיין האבען מאטורא-צייגנישען בעקומען פאלגענדע שילערינס:

גדאנסקא רחל, גאלדשעדער צפורה, גאלדרייך שרה, גומעגער רחל, הארוויטש מרים, כהן צפורה, קארמאן מלכה, מאליניאק פייגע, מאנדעלבאום שרה, פיורקה דבורה, פרושינאווסקה חיה, רייננאלד רבקה, ראגאזשינסקא צפורה, רושיצקא אסתר, ווישליצקא טויבע, וואלפאוויטש חיה, ווראנסקא אסתר, זדונסקא נאטאליע, זילבערבערג חוה.

עס קומט די „פרעסע-רעדוטע"

די פרעהליכסטע און אינטערעסאנטסטע גארטען פערוויילונג היי-יאהר וועט בלי ספק זיין די „פרעסע-רעדוטע" אין העלענאוו, וואס ווערט ארגאנזירט דעם 28. יוני.

עס ווערט געגרייט אנ'ערשטקלאסיגער, גלענצענדער פראגראם, ווי — אויפטריט פון א באלעט, קאנקורסען אויף די שענסטע פרויען-פיס, אויף דאס שענסטע און בעשיידענסטע קלייד, און... אויפ'ן מיאוסטען מאנספערשוין א. א. וו.

אפצייכנונג לטובת די יודישע עמיגראנטען

דאנערשטאג, דעם 25 ד. ח. קומט פאר אין אונזער שטאט אנ'אפצייכנונגס-טאג לטובת די ארימע יודישע עמיגראנטען פון אונזער שטאט. דער אפצייכנונגס-טאג ווערט ארגאניזירט דורך דער היגער אפטיילונג פון דער צענטראלער יודישער עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס".

די יודישע עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס" העלפט דעם יודישען עמיגראנט מאראליש אין מאטעריעל. יעדער יודישער עמיגראנט געניסט פון פולשטענדיג אומזיסטער יורידישער הילף מצד דעם „יעאס". די עמיגראנטען וואס פאהרען מעבר לים געניסען פון הלוואות, וואס ערמעגליכען זיי אויסצוקויפען שיפס-קארטען פאר ביליגערע פרייזען.

אלע גילטיגע פאר'ן עמיגראנט דאקומענטען ווערען אויסגעארבייט דורכ'ן „יעאס". אלע מינדעריעהריגע עמיגראנטען פאהרען אונטער'ן שוץ פון ספעציעלע שליחים פון „יעאס" אין די לענדער, וואוהין זיי דארפען פאהרען. טויזענדער קרובים אין אלע לענדער פון גאר דער וועלט ווערען א דאנק דעם „יעאס" אויסגעזוכט, עס איז דעריבער צו האפען, אז די דאזיגע אזוי נוצליכע אינסטיטוציע וועט ווארים אונטערשטיצט ווערען דורך דער גאנצער לאדזער יודישער בעפעלקערונג, און אלע וועלען גערן קויפען היינטיגען דאנערשטאג אנ'אפצייכנונג. פון „יעאס".

א בריף אין רעדאקציע

געעהרטע רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט"!

כ'בעט איך, גפעפליגסט צו פערעפענטליכען אין אייער געשעצטער צייטונג מיין פאלגענדע ערקלערונג אין צוזאמענהאנג מיט'ן כוליגאנישען אנפאל וועלכען ס'האט אויסגעפיהרט איבער מיר, דער ראט-מיטגליד פון דער האנדווערקער קאמער קאמפשינסקי.

דעם פערלויף פונ'ם אנפאל האט שוין געבראכט דער „נ. פאלקסבלאט" נומער 140 פון 18. ה. ח. אדורכלאזענדיג דעם אומשטאנד, אז דער דערמאנטער קאפשינסקי האט נאכ'ן דערלאנגען מיר א קלאפ אין פנים זיך געלאזט מיט טאש נאך א רעוואלווער, און נאר א דאנק דער אינטערווענץ פון איי ניגע צעכען פארשטעהער איז נישט געקומען צו קיין בלוט-פערגיסונג. פאר'ן כוליגאנישען אנפאל, פאר אנרופען מיך, און די פארשטעהער פון די יודישע צעכען „פארשיווי זשיד" טרעט איך ארויס אויפ'ן געריכטליכען וועג, כ'וויל בעמערקען אז דער גאנצער פאל איז ארויסגערופען געווארען דורך קאפטשינסקי און דיינע געהילפען, ווייל איך און אנד. האבען איהם אויפמערקזאם געמאכט אז דא איז נישט זלאטשעיו. כ'בעט די אלע וואס זענען געווען דירעקט ביים אנפאל און וועלכע זענען פעראינטערעסירט אז דער פערלויף פונ'ם ענין זאל אפשפיגלען גענוי דעם כוליגאנישען אנפאל פונ'ם אנטיסעמיטישען העלד, אז זיי זאלען מיר אנגעבען זייערע פערזאנליכע אדרעסען, כדי איך זאל זיי קענען אנגעבען אלס עדות.

די אלע וואס האבען זיך געשטעלט אין מיין פערטיידיגונג דאנק איך אויפ'ן דאזיגען וועג מיט דרך ארץ:

א. פישמאן לייטער פונ'ם טישלער צעך (בושעזשינער 7) און שוסטער-צעך (זאכאדניא 66).

די „ווילנער טרופע" אין שטאט-טעאטער

היינט שפילען די ווילנער צום לעצטען מאל יודזשין אניעל'ס „שווארצע געטא" מיט מרים אר-לעסקא, נאמי נאטאן, ווייסליץ אין די הויפטראלען.

דינסטאג איינאיינציג מאל וויליאם שעקספיר'ס „דער סוחר פון ווענעדיג" (שיילאק) מיט א. סאמבערג אלס שיילאק, וועלכער איז אנערקענט געווארען אלס איינער פון די בעסטע אינטערפרעטירער פון דער דאזיגער ראל.

אומעטום סיי אין פוילען סיי אין אויסלאנד איז א. סאמבערג ענטוזיאזטיש אויפגענומען געווארען פון דער גאנצער פרעסע און טעאטער-קענער.

מיטוואך י. ל. פרץ'ס אומשטערבליכע ווערק — ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק — מיט א. סאמבערג אלס לץ.

דאנערשטאג 2-טע פרעמיערע דוד בערגעלסאנס „ברויסמיל" ביי אינסצענירט און רעזשיסירט דורך יעקב ראטבוים. דעקאראציעס — אגדזשיי פראנאשקא, אין די הויפטראלען, מרים ארלעסקא, ד. ווייסליץ'ס, שמואל לאבדוי און ד. נאטאנס.

פון דוד הערמאן-טעאטער

די טרופע פון דוד הערמאן-טעאטער גיט בלויז נאך 10 פארשטעלונגען אין לאדז פאר איהר אפפאהר אויף דער פראווינץ.

היינט „דער נסיון", וועלכער ווערט בעשפילט טעגליך, ביי אנ'אויספערקויפט טעאטער.

מארגען קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל א טעאטער-פארשטעלונג פון דער דוד הערמאן טרופע ספעציעל פאר ארבייטער. געשפילט וועט ווערען „מאן, ווייב און רעוואלוציע" פון קאטאיעוו.

די פארשטעלונג ווערט איינגעארדנעט דורך דעם קולטור-אמט פון די פראפ.פעראייניגען און ערביימסלאזע מיטגלידער פון די פראפ. פעראייניגען וועלכע געהערען צום קולטור-אמט בעקומען בחנמ דיגע בילעטען.

פון קינא-טעאטער „בייקא"

אין קינא טעאטער „בייקא" ווערט איצט דעמאנסטרירט דער גרויסער דאפעלט פראגראם: 1) דער הערליכער גרויסער פילם וועלכער דעקט אויף די געהיימנישען פון דער פרוי אין וועלכע זי לעבט א. נ. „דאס שפיל פון תאוה". אין דאזיגען פילם קריעירט די רייצענדע פילם ארטיסטען מאירא נארדע, 2) דער צווייטער פילם א. נ. „דער ווייסער גהינום" פערמאגט אין זיך א סך מלחמה-מאמענטען. די מוזיקאלישע אילוסטראציע געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון ה' לידויער.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, ד. 22 יוני

12,50 צייט-סיגנאל. 1,15 גראמאפאן - מוזיק. 1,25 טאג-פראגראם. 400 הפסקה. 4,45 גראמאפאן-מוזיק. 4,50 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 5,10 לעקציע פראנצויזיש. 5,35 גראמאפאן-מוזיק 6.00 פארטראג. 7,00 לייכטע מוזיק. 7.20 פערשידענעס 7,35 פעליעטאן. 7,40 גראמאפאן - מוזיק. 8,00 קאמוניקאטען פון לאדזער האנדעלס-קאמער. 8,15 ראדיא-פרעסע, 8,30 ראדיא-טעכניק. 8,45 פארטראג. 10,00 מאניושקאס אפערע „פלוס". 10,05 ראדיא-פרעסע. 10,15 „מאזורקא אקא". 12,25 קאמוניקאטען.

ספארט-באוועגונג

ליגע-מעטשען אין לאנד

לעגיא — פאלאניא 1:8

שבת זענען פארגעקומען די פוסבאל-דערביס פון ווארשא. מ'האט זיך געריכט אויף א מפלה פון „פאלאניא", וועלכע געפינט זיך לעצטענס אין א זעהר שרעקליכער פארם, אבער אויף אזא הויכער מפלה האט קיינער נישט גערעכענט.

קראקאוויא — לעגיא 1:3 (1:2)

דער ליגע-מייסטער האט זיך געטראפען מיט'ן יונגסטען קלוב אין דער ליגע און ביי איהם צוגענומען 2 פונקטען.

ווימלא-רוך 2:6 (1:4)

די ביידע קלובען געפינען זיך אויף די ערשטע ערטער אין דער טאבעלע.

דער נעכטיגער מעטש האט געדארפט טאקע צו דעצידירען וועגען ערשטען ארט. געוואונען האט די טעכניש בעסערע ווימלא.

גארבארניא — טשארני 1.6 (1:2)

די קראקויער גארבארניא האט צוגעגרייט א שווערע מפלה פאר דער עלטסטער פוסבאל-מאנשאפט. „טשארני" האט נישט פערדינט אויף אזא הויכער מפלה.

ווארטא — ווארשאוויאנקא 3:4

די פויזנער מאנשאפט האט זעהר געקעמפט וועגען די דאזיגע צוויי פונקטען, אויף דער ערשטער העלפט זענען אלע געווען איבערצייגט אז „ווארשאוויאנקא" געווינט דעם מעטש, די פויזנער האבען אבער מיט גרויס אמביציע זיך אויסגעקעמפט דעם נצחון.

מייסטערשאפט פון „א"-קלאס

ל.ט.ס.ג. — הכח 1:2 (1:0)

אונזער השערה „אז „הכוח" מוז טרענירען, אויף דעם אופן, אז די זאל זיך צוגעוואוינען צו שפילען אויך מיט א הארטער און אויסהאלטעוודיגער מאנשאפט, האט זיך בעשטעטיגט ביים לעצטען מעטש פון דער „הכוח"-מאנשאפט מיט ל.ט.ס.ג. הגם מ'קען בשום אופן נישט פעסטשטעלען אז ל.ט.ס.ג. האט פערדינט דעם נצחון, פונדעסטוועגען איז די יודישע מאנשאפט געווען פיזיש פיל שוואכער און דאס האט אין די לעצטע פופצעהן מינוט דעצידירט וועגען אויסגאנג פון די שווערע 2 פונקטען ווייל ביז פופצעהן מינוט פאר'ן סוף האט הכוח געפיהרט 1:0. דאס טויער פאר הכוח האט געשאסען שראקאוויאק, פאר ל.ט.ס.ג. קרוליק און פאיגס.

וו.ק.ס. - טוריסטען 2:2

טוריסטען פערבעסערען זיך כסדר אין דער פארם און הויבען זיך אלץ ווייטער אין דער טאבעלע.

ווידזעוו - בוזשא 1:1

די טאבעלע פון דער „א"-קלאס זעהט איצט אויס אויף פאלגענדען אופן:

1) ל. ט. ס. ג. 2) ארקאן, 3) הכוח, 4] ל.ק.ס. 5) וו. ק. ס. 6) טוריסטען, 7) ווידזעוו, 8] סטושעצקי, 9) בוזשא, 10) פ. ט. צ. 11) ק. ק. ס.

מייסטערשאפט פון „ב"-קלאס

„ווימא" - מכבי 0:2

די יודישע קאנסאלידירטע מאנשאפט האט נאך נישט בעוויזען זיך צו פעראיינהייטליכען און נישט געקענט געניג ענערגיש זיך אקעגענשטעלען דעם פרעטענדענט אויף דער מייסטערשאפט פון „ב"-קלאס „ווימא".

מייסטערשאפט פון „צ"-קלאס

בר-כוכבא—הוראגאן 0:1

.מארגענשטערן" — קאלעיאווי 4:1

שטערן — גייער 4:1

בזשעזשין, 21. (טעלעפאניש).

ל.ק.ס. 1b — ב.ק.ס. 2:7

ספארט-שפילען

נאך א רייה מעטשען אין קארב-באל פאר פרויען און מענער אין „א"-קלאס שטעלט זיך די טאבעלע פאר אויף פאלגענדען אופן:

מענער: ל.ק.ס. אימקא, זיערנאטשאנע, פרויען: ל.ק.ס. י.ק.פ., ה.ק.ס.

דעם קומענדיגען זונטאג קומען פאר די פוילישע מייסטערשאפטען אין נעץ-באל. פון די לאדזער קלובען נעהמען אנטייל די מענער-מאנשאפט פון ל.ק.ס. און די פרויען-מאנשאפט פון ה.ק.ס.

שווער-אטלעטיק

דעם 28 און 29 יוני קומען פאר אין ווארשא די פוילישע שווער-אטלעטישע מייסטערשאפטען אין הויבען געוויכטער. די מייסטערשאפטען קומען פאר אין ווארשא. אין דער קאנקורענץ נעהמען אנטייל די פוילישע מייסטער מיטגלידער פון לאדזער בר-כוכבא ווינגארטען, מינץ און שטערן, און נאך פינף אנדערע בר-כוכבאנער, וועלכע וועלען זיכער ווידער ברענגען נייען כבוד דער יודישער ספארט-בעוועגונג.

ציקליסטען

נעכטען זענען אויפ'ן שאסיי פאביאניץ לאסק פארגעקומען די מייסטערשאפטס-גייעגען פון ציקליסטען אויף א שטח פון הונדערט קילאמעטער אויפ'ן טיטול פון מייסטער אין דער לאדזער וואיעוואדזשאפט ס'האבען אנטייל גענומען דרייסיג פאהרער. דאס ערשטע ארט האט פערנומען קלאסעוויטש ס.ז.ס. אין דער צייט פון 3 שעה 6 מינוט 55 סעק. דער צווייטער האכשניידער ל.ק.ס. 3) אדארטוס, ל.ק.ס, און 4) קאלאדזשיעטשיק „רעסורסא".

דעם 10-טען יולי קומט פאר אין לאדז דער אלפוילישער וועט-געיעג אויף ראווערען אויף א שטח פון 200 קילאמעטער ארום לאדז. דער סטארט וועט פארקומען 7 א זייגער אינדערפריה פון פרייהייטס-פלאץ. דער וועג וועט געהען איבער פאביאניץ, פיעטריקאוו, סטריקאוו, זגערזש, דער פינאל וועט פארקומען אויפ'ן ספארט-פלאץ אין העלענאוו.

שווימען

נעכטען זענען אין שווים-באסיין אויפ'ן נאמען פון מארשאל פילסודסקי אין ווארשא פארגעקומען די שווים-מייסטערשאפטען פון ווארשא. דאס ערשטע ארט האט פערנומען „מכבי", (ווארשא), מיט 614 פונקטען פאר א.ז.ס. און „פאלאניא".

לייכט-אטלעטיק

אין די אינטערנאציאנאלע לייכט-אטלעטישע וועט-קאמפען וואס זענען נעכטען פארגעקומען האט פוילען דערגרייכט א גרויסען נצחון, די פוילישע עקספעדיציע האט פערנומען דאס צווייטע ארט נאך ענגלאנד, דעם נצחון האבען אויסגעקעמפט קוסאטשינסקי, וועלכע האט פערנומען דאס ערשטע ארט און 1500 מעטער-לויף פעטקעוויטש — דאס צווייטע ארט, קאסטזשעווסקי — דאס צווייטע ארט אין 400 מעטער לויף און די פוילישע שטאפעטע.

—:[0]:—

ווי אזוי די טענצערינס אין די נאכט-קלובען מאכען א לעבען

די אייגענטימעריז פון א בעריהמטען לאנדאנער נאַכט-קלוב דערצעהלט אינטערעסאַנטע זאַכען פון דעם לאָנדאָנער נאַכט-לעבען

(א בריף פון לאנדאן)

יעדע מיידעל, וואָס פערבינדעט זיך אַלס טענ־צערין אין אַ נאַכט־קלוב, מוז אויסנוצען אַלע איהרע פעהיגקייטען אויף מאַכען אַ לעבען. איהר שעה־נער פנים און איהר פיין טאַנצען זענען די הויפּט וואָפען, אָבער זי מוז אויך האָבען שכל דערצו.

אַזוי דערצעהלט מיס מעי מיידיק, די אייגענ־טימערין פון דעם „קלוב 43“, וועלכער איז דער בעריהמטער נאַכט־קלוב אין לאָנדאָן.

געהאַלט בעהמט אַ טענצערין אין אונזער קלוב בלויז פינף דאָלאַר אַ וואָך, אָבער אַ שעהנע טענ־צערין פערדינט פון 150 ביז 200 דאָלאַר אַ וואָך. ביי אונז אין קלוב אַרבייטען פון 12 ביז 15 מייד־לעך. זיי זענען אַלע שעהנע. מיט גראַציעזע פי־גורען, אָבער, געוועהנליך, אַזוינע מיידלעך זענען פויל צו טון אַן־אַנדער זאַך, אַרבייטען ווילען זיי נישט, געהען זיי בעסער טאַנצען אין אַ נאַכט־קלוב. עס קומט אויס אמאָל נישט צו שלאָפען אַ גאַנצע נאַכט, אָבער דאָס אַרט זיי נישט.

צווישען די מיידלעך, וואָס קומען זיך פערדינ־גען אַלס טענצערינס, געפינט מען אַ סך פיין ער־צויגענע, זאָגאַר פון אַריסטאָקראַטישע פאַמיליעס. שעהנע מאַניערען און אַן־אָנציהענדע פערזענליכקייט מוזען אַלע האָבען. צווישען די טענצערינס איז אָבער אויך פאַראַן אַזוינע, וואָס זיי זענען פיינע געשטענדיגע קינדער און זוכען אָרענטליך צו מאַ־כען אַ לעבען. איינע אזא פרוי ווייס איך, וואָס האָט געאַרבייט און אויסגעהאַלטען איהר מאַן.

ווען זי איז געקומען דעם ערשטען מאָל, האָט מיין מוטער גלייך פון די ערשטע רייד געזעהען, אַז זי איז אַ פיין ערצויגענע. זי האָט אָבער נישט געמאַכט דעם אָנשטעל, אַז זי איז עפּעס אַ געפאַלענע אַריסטאָקראַטקע, ווי דאָס רוב טענצערינס טוען עס, ווען זיי קומען אין אַ נאַכט־קלוב. זי האָט זיך געהאַלטען בעשיידען און פיין. מיין מוטער האָט איהר גלייך צוגענומען.

זי האָט אָנגעגעבען איהר נאָמען אַלס עילין ריאַרדאַן. שפּעטער האָבען מיר אויסגעפונען, אַז זי איז געווען פערהייראַט צו אַ מאַן, וועלכער האָט נישט געקענט מאַכען קיין לעבען. האָט עילין בע־שלאָסען צו געהן פערדינען אויף אַ לעבען. וואָס קען אָבער אַ שעהנע, צאַרטע, יונגע ווייבעלע טון? האָט זי בעשלאָסען אויסצונוצען איהר שענקייט פאַר אַ טענצערין אין אַ נאַכט־קלוב.

זי האָט ביי אונז פערדינט אין דורכשניט 75 דאָלאַר אַ וואָך און האָט מיט דעם אויפגעהאַלטען איהר הויז און דעם מאַן.

ביי אונז אין קלוב פלעגט אַריינקומען אָפט אַ דיקער, פּליכוואַטער מאַן, וועלכער האָט זיך פער־ליבט אין עילין׳ען. ער פלעגט שטענדיג מיט איהר טאַנצען. און עס איז שוין איינגעפיהרט געוואָרען צווישען די מיידליך אין אַ נאַכט־קלוב, אַז מ׳כאַפּט נישט אויס קיין קליענטען איינער ביי דער אַנדערער. האָט מען שוין געוואוסט, אַז דער דאָזיגער מאַן איז עילינס גאַסט.

איינמאָל זיצענדיג ביי איהר ביי אַ טישעל האָב איך פון ווייטענס געהערט ווי זי פרעגט איהם וואָ־רום ער איז היינט אַזוי אומעטיג. ער האָט איהר ער־קלערט, אַז ער האָט עפּעס זאַכען אין געשעפט און ער וועט דאַרפען געהן אין געריכט. זוכט ער אַ גו־טען אָרענטליכען אַדוואָקאַט, האָט ער איהר געזאָגט.

עילין האָט זיך גלייך אָנגעכאַפּט אין דעם.

— ווען איך רעקאָמענדיר איך, אַ יונגען פעהיגען און אָרענטליכען אַדוואָקאַט, וואָלט איך געגעבען דעם פּראָצעס — האָט זי איהם געפרעגט.

דער דיקער מאַן האָט איהר אַ ווײל׳ע אָנגע־קוקט.

— איהר קאָנט דעם מאַן גוט? — האָט ער זי געפרעגט.

— כ׳קען איהם זעהר גוט — האָט זי געזאָגט.

— דאָס איז מיין מאַן.

דער מאַן איז געוואָרען איבערראַשט און האָט איהר אָנגעקוקט אַביסעל פערדעכטיג, דאָך האָט ער זי געבעטען דערצעהלען איהם די לאַגע. זי האָט איהם דערצעהלט דעם אמת ווי אַזוי זי אַרבייט און האַלט אויס איהר מאַן, דער רעזולטאַט איז געוואָרען אַז ער האָט אָנגעשטעלט איהר מאַן אַלס איינעם פון זיינע אַדוואָקאַטען. נאָכדעם האָט זיך עילינס מאַן גענומען אַרויפאַרבייטען און זי האָט איינגיכען אויפגעגעבען דעם קלוב.

אַ אינטערעסאַנטען פאַל האָבען מיר געהאַט מיט איין מיידעל אַ טענצערין מיט׳ן נאָמען בעטי.

אַ געוויסע גרעפין, וואָס פלעגט קומען אָפט צו אונז אין קלוב, האָט זיך פערליבט אין אַ יונגען־מאַן. אום איהר מאַן זאָל איהר נישט שטערען אין איהר ליבע, האָט זי געזוכט אויפזוכען עפּעס אַ שעהנע מיידעל, וואָס זאָל איהם פעראינטערעסירען און פערנעהמען זיין צייט. איז זי געקומען צו בעטי׳ן געגעבען איהר פופציג דאָלאַר זי זאָל מאַכען דעם דאָזיגען געשעפט.

אין אַן־אָווענט איז זי געקומען אין קלוב מיט איהר מאַן און אַ פּאָר בעקאַנטע. איהר געליבטער איז אויך געווען דאָרט. בעטי איז איינגעלאַדען גע־וואָרען צום טיש און איהר איז באַלד געלונגען צו פערליבען אין זיך דעם גראַף. איז די גרעפין דער־ווייל געווען אַריינגעטאָן אין דער שעהנער בעטי׳ן און האָט נישט בעמערקט, אַז זיין פרוי האָט פערלאָזען דעם קלוב, האָט ער פאַרגעשלאָגען בעטי׳ן דורכפליהען זיך אויף אַן־עראָפּלאַן. ער איז געווען אַ לופט־פליהער און האָט געהאַט אַן־אייגענעם עראָפּלאַן.

ווען דער עראָפּלאַן האָט זיך אויפגעהויבען אויף 400 פוס אין דער הויך, האָט ער זיך פּלוצלונג אַ דרעה געטון און איז אַרונטער־געפאַלען. זיי זענען ביידע שרעקליך צוקאַלעטשעט געוואָרען. מ׳האָט זיי אוועקגעפיהרט אין שפּיטאָל. בעטי האָט געקראָ־גען אַ צובראָכענע האַנט און פוס און אַ גרויסען שניט אויפ׳ן געזיכט.

דער גראַף איז עטליכע טעג געלעגען אין אַ האַלב בעוואוסטלאָזען צושטאַנד און האָט גערעדט פון היץ. ער האָט אָבער קיינמאָל נישט דערמאָנט דעם נאָמען פון זיין פרוי, נאָר אַלץ בעטי׳ס.

מיט זיין פרוי האָט פּאַסירט אַ מערקווירדיגע זאַך. אַנשטאָט צו פיהלען זיך גליקליך, וואָס זי איז איצט פריי צו פערברענגען מיט איהר געליבטען, האָט זי זיך פּלוצלונג צוריק פערליבט אין איהר מאַן, און זי איז געוואָרען אייפערזיכטיג צו בעטי׳ן. דער סוף איז אָבער געווען אַ טרויעריגער. דער גראַף האָט זיך געגט מיט זיין פרוי און בעטי האָט מעהר נישט געקאָנט געהן צוריק אין נאַכט־קלוב, ווייל איהר שעהנער פנים׳על איז געווען אינגאַנצען צושניטען.

שוידערליכער מארד אין א וואלד ביי לובלין

טאטע מאמע און טאָכטער ליגען טויט אין א קאלוזשע בלוט

די לובלינער פּאָליציי איז אַלאַרמירט געוואָרען וועגען אַ שרעקליכען מאָרד, וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען אין וואַלד ביים דאָרף מיסלאָוו.

אינ׳ם דאָזיגען וואַלד האָט בערך 15 יאָהר געאַרבייט אַלס וואַלד־וועכטער אַ געוויסער שי־מאָן זאַסטאָלאַ, 65 י. אַ., מיט זיין פרוי פראַנצישקא 60 י. אַ. און מיט אַ 7־יעהריג מיידעלע קאַשיא.

געשמועסט האָט מען, אַז זאַסטאָלאַ פערמאָגט עטליכע צעהנדליג טויזענד זלאָטיס און אָט דער דאָזיגער קלאַנג האָט געקאָסט דאָס לעבען פון דער גאַנצער פאַמיליע.

אינדערפריה האָט אַן־אַרבייטער פון וואַלד אָנ־געקלאַפּט אין וואוינונג פון וואַלד־וועכטער. קיי־נער האָט זיך נישט אָפּגערופען, דער אַרבייטער האָט געמאַכט אַן־אַליאַרם און צונויפגערופען די פּאַרנאַ־לעט, מען האָט אויפגעריסען די טיר און מען איז אַריין אין וואוינונג, וואו מען האָט דערזעהען אַ שוידערליך בילד. דער גאַזאָווע איז געזעסען אין בעט מיט אַ דורכגעשאָסענעם קאָפּ, זיין קערפּער איז שוין געווען קאַלט. אויף דער פּאָדלאָגע איז געלעגען זיין פרוי אין אַ קאַלוזשע בלוט און נעבען איהר דאָס 7־יעהריגע מיידעלע מיט אַ צושמעטערטען קאָפּ. דער אָנגעקומענער דאָקטאָר האָט פעסטגע־שטעלט דעם טויט פון אַלע דריי קרבנות.

די פּאָליציי פיהרט אַן־ענערגישע אויספאָרשונג, כדי צו ענטדעקען די מערדער.

Dr. med.
M. Rosenthal
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקה.
11-go Listopada 19 (קאָנסטאַנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אָן אין דער היים פון 4 ביז 7 אָוונט און לעטש־ניצע „סאָמאָך“ ליטאָוואָווסקיעגאָ 1 (שלעקסאַנדער־גאַס) פון 1—2 נאָכמיטאָג.

לאדזשער שטאט-טעאטער
גאַסטראָלן פון דער ווילנער טרופּע
XVI יאָר. 15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.
היינט, מאָנטאָג, דעם 22-טען, 9 אָוונט צום לעצטען מאָל
שווארצע גאַטא (אַלע גאַט׳ס קינדער האָבן פליגל)
פון יודזשין אָניעל. רעזשי: יעקב ראָטבוים. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען—אַנדזשעי פראָנאַשעק. ניגער-געזאַנג - הענעך קאָן.
מאָרגן, דינסטאָג, דעם 23-טן ד. ח. - ערשטער אויפטריט פון
א. סאַמבערג
„דער סוחר פון ווענעדיק“ (שיילאָק) פון וו. שעקספּיר.
מיט א. סאַמבערג אין דער הויפּט ראָלע.
מיטוואָך, ד. 24-טן
בײנאַכט אויפן אלטן מארק פון י. ל. פּרץ
מיט א. סאַמבערג - אַלס „לץ“.
נאָענטסטע פּרעמיערע! ברייט-מיל (טויבער) פון דוד בערגעלסאָן.

דער „פוילישער שטערן“

21)

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דעם וועלט-קריג

ווי שטאַרק האַרי איז נישט געווען פּראָאינטע־ריגירט מיט דער סצענע, וואָס איז פאָרגעקומען הינ־טער דעם פענסטער, האָט ער זי דאָך מעהר נישט געקאָנט נאָכפאָלגען.

דער פּאַרקאַן איז נישט געווען קיין הויכער, אַזוי אַז אַפילו אַ יונגעל האָט איהם געקאָנט אַריבער־קלעטערען.

איז האַרי אַריבערגעקראָכען, און אוועקגעלאָפען צום טויער.

אין דעם מאָמענט, ווען ער האָט געעפענט דאָס טויער, האָט זיך ערגעץ הינטען דערהערט שטרענג׳ס קול: „ווער איז דאָרט“?

האַרי האָט אָבער אויף דעם קיין אַכט נישט גע־לייגט, און איז אַרויסגעלאָפען אויפ׳ן וועג.

אין אַ ווײלע שפּעטער האָט איהם פערשלונגען דער טומאַן.

הינטען האָט ער געהערט אומקלאָרע קולות, נאָר ער האָט שוין נישט מורא געהאַט פאַר דעם מיטאָל איהם נאָכיאָגען.

לייכט אָפּאָטעמענדיג, איז ער אוועקגעלאָפען צום „מיהל־הויז“.

מען האָט דאָך געדאַרפט וואָס שנעלער אַרויס־העפען הילף פון סטעניבג, און אַרומרינגלען די קרעטשמע...

צי איז גער־על־דין געווען יאָ אַ שפּיאָנקע, צי נישט — האַרי האָט אַבסאָלוט געגלויבט אין דעם, וואָס זי האָט דערצעהלט — איז זי דאָך געווען דער איינציגער מענש, וועלכער וואָלט געקאָנט אויפקלע־רען דעם מאָרד פון קווייטמאַנען.

חוץ דעם וואָלט דאָס אַרעסטירן זי געראַטעוועט איהר פאַר דער שרעקליכער סכנה — פאַר מאַרטי־מערס נקמה, הגם — האָט האַרי געטראַכט — איצט, ווען ער האָט שוין אין זיין רשות דעם אוצר, דעם אַזויגערופענעם „פּוילישען שטערן“, וועט ער זיכער לאָזען צורוה די טענצערין.

וואָס שייך שטרענג׳ן, טאָ זאָל ער אַליין אויפ־קלערען די באַהענטקייט צו דער פרוי, וועלכע מען בעשולדיגט אין טרייבען שפּיאָנאַזש...

האַרי האָט געעפענט די טיר מיט זיין שליסעל. די דינסט האָט זיך צוריקגעקעהרט, און געהאַל־טען אין איינהייצען דעם קאַמין אין קאַבינעט.

האַרי האָט צוגעשלאָסען די טיר אויפ׳ן שלאָס און פער׳רוקט די ריגלען, און איז כמעט צוגעלאָפען צום טעלעפאָן־אַפּאַראַט, וואָס איז געשטאַנען אויפ׳ן טיש.

— מ׳דאַרף אַרויסרופען דעם נומער 700 אין סטעניבנג און רעדען מיט׳ן הער עליאַס — האָט ער צו זיך אַ זאָג געטון — די הילף דאַרף צוקומען אין אַ פערטעל שעה נישט שפּעטער.

דער זייגער אויפ׳ן קאַמין האָט געוויזען דריי פערטעל אויף זיבען.

אויב די מענשען וועלען אָנקומען צו דער בע־שטימטער צייט, וועלען זיי קענען אַרומרינגלען די קרעטשמע אַ פערטעל אַכט.

די טעלעפאָן־סטאַנציע האָט זיך אָבער נישט אָפּגערופען.

עטליכע מאָל האָט האַרי אויפגעהויבען און אַרונטערגעלאָזט דאָס טרייבעל, פלאַמענדיג פאַר אומגעדולד און שילטענדיג מיט ביטערע קללות די וויסטע טעלעפאָן־איינריכטונג...

איידער ער וועט זיך היינט לעגען שלאָפען, מוז גער־על־דין, איהר דינסטמיידעל, רייס, און — אויב נויטיג — אויך דער קאַפּיטאַן שטרענג זיין אונטער׳ן שלאָס...

— האַלאָ!.. האַלאָ! — האָט ער זיך דענער־ווירט — האַלאָ!.. האַלאָ! צום טייוועל!..

קיין ענטפער.

ער האָט פערשטאַנען, אַז די טעלעפאָן־ליניע איז איבערגעשניטען, מחמת ערשט איצט האָט ער בעמערקט, אַז אין דעם טעלעפאָן־רעהרעל הערט ער נישט דאָס געוועהנליכע רוישען פון די דראָטען.

— וועט מען זיך מוז בענוצען מיט׳ן מאָטאָ־ציקל, — האָט ער בעשלאָסען — הגם איין גאָט ווייס, ווי אַזוי איך וועל אין דעם געדיכטען נעבעל קענען אַרויסקומען אויף אַ וועג.

ער האָט געעפענט די טיר, און אַ געשריי גע־טון צו מאַרטא׳ן:

— איך פאָהר אוועק קיין סטעניבנג!.. איך וועל קומען צום עסען אַכט אַ זייגער.

בעגלייטען די פּאָליציי צו דער קרעטשמע האָט ער נישט געוואָלט, ווייל ער האָט געהאַט בדעה צו פערהאַלטען זיין אינקאָגניטאָ ביז דעם מאָמענט ווען אין זיינע הענד וועט אַריינפאַלען מאָרטימער גופא.

ער האָט אָנגעפיהלט זיין פּאַרטסיגאַר מיט פּאַ־פּיראָסען, מיטגענומען צינדהעלצלעך, און אָנטועענדיג זיך, איז ער אַרויס פון הויז.

אין דעמזעלבען מאָמענט האָט זיך ביים טויער אָפּגעשטעלט אַ גרויסער אויטאָמאָביל, און דער פער־שוין, וואָס איז געקומען צו פאָהרען איז געווען מאָרטימער.

— אָ, דאָס זענט איהר, מיסטער בעלפאָרד! — האָט מאָרטימער אויסגערופען, פינקלענדיג מיט די אויגען, הינטער די דיקע ברילען־גלעזער — אַזאַ שרעקליכער וועטער! שוין זשע האָט איהר זיך גע־קליבען אַרויסצוגיין פון הויז?

האַרי האָט שוין בעוויזען צו ענדערען דעם פּלאַן.

וועגען שיקען איצט פּאָליציי אויף דער קרעטש־מע האָט ער נישט געקאָנט דערווייל טראַכטען, כדי צו ווענדען די אויפמערקזאַמקייט אויף אַ סך וויכטי־גערער פּערזאָן:

ער האָט אויף דער פלינק בעשלאָסען — ער וועט זיך נאָך אַמאָל בעמיהען צו פערבינדען טעלע־פאָניש מיט סטעניבנג, און אויב דאָס זאָל איהם נישט געראָטען, וועט ער זיך אַליין פרובען בעהערשען מאָרטימערן, בינדען איהם, און דערנאָך ערשט רו־פען פּאָליציי...

אַ זאָג טוענדיג אַ פּאָר ווערטער, אַז ער האָט ליב אַמאָל צו אָטעמען מיט נאַסער לופט, האָט ער פריינדליך אַריינגעבעטען מאָרטימערן אין שטוב אַריין.

— איהר וועט דאָך זיך נישט אָפּזאָגען מיט מיר צו עסען אָוונטברויט?

— מיט פערגעניגען! — האָט מאָרטימער צוגע־שטימט, אוועקזעצענדיג זיך אויף דער קאַנאַפּע — און אויב איהר האָט גאָרנישט דערגעגען, וואָלט איך געוואָלט, אַז דאָס זאָל געשעהן, וואָס פריהער!

(פאָרטזעצונג קומט).

יודען האסט מען און יודישע טעכטער ליבט מען

(א בריף פון וויען)

עס איז קיין סוד נישט, אַז צווישען די עסטרייכישע אַנטיסעמיטען און דעם אונגאַרישען האַריטי געוובדעל הערשט אַ זעהר האַרצליכע פריינדשאַפט טראָץ דער שאַרפער שפּאַלטונג סיי פּאָליטיש, סיי ווירטשאַפטליך צווישען די צוויי לענדער, וואָס זענען פריהער געווען די צוויי אדלער קעפּ פון דער אַמאָליגער האַבסבורגער קרוין. די שנאה צו די יודען און צו דער רעפּובליק איז דער קייט, וואָס פּערביגדעט איצט די רעאַקציאָנערען פון וויען און בודאַפּעשט אין איין בונד.

אַלס אַ בעזונדערן ציימען פון פריינדשאַפט האָט אַנומלטען דער גלח זייפּעל, געוועזענער בונדעס-קאַנצלער פון עסטרייך, בעזוכט בודאַפּעשט און אַבּיסעל שפּעטער האָט דער אונגאַרישער מיניסטער-פּרעזידענט, בעטלען, בעזוכט וויען, וואו ער איז אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס כבוד, מיט פּאָליטישע „טאָאַסטען" פון דער קריסטליך סאָציאַלע רעגירונג.

נאָך דער מיינונג פון דער סאָציאַליסטישער פּרעסע האָט דער געגענזייטיגער בעזוך געטראָגען מעהר אַ פּאָליטיש-פּאַרטייליכען כאַראַקטער, ווי בלויז אַ העפליכע פּאָרמאַליטעט. די מיינונג איז פערשטאַרקט געוואָרען דורך אַן אָפענעם בריף, וואָס דער אַנטיסעמיט בעטלען האָט געשריבען זיין הערצענספריינד ד"ר זייפּעל, וועלכער איז צוליב זיין קראַנקהייט נישט געווען אין וויען צו יענער צייט. די פרעהליכע און האָפנונגספולע שטימונג אין די רייהען פון די וויענער אַנטיסעמיטען, אַזוי ווי די פרעהליכע שטימונג פון די אונגאַרישע ראַסען-טעאָרעטיקער, איז פּלוצלונג צושטערט געוואָרען דורך אַ סענסאַציאָנעלער ידיעה פון בודאַפּעשט, וואָס האָט ווי אַ באָמבע געפּלאַצט. די טעלעגראַפען אַגענטורען האָבען אין אַלע עקען וועלט צושיקט אָט דעם מערקווירדיגען בעריכט: „בודאַפּעשט, אין הויף פון דעם אונגאַרישען מיניסטער-פּרעזידענט און ראַסען-אַנטיסעמיטישען גראַף בעטלען איז עטוואָס שרעקליכעס פּאַסירט, בעמליך זיין עלטסטער זוהן, אנדרעאַס בעטלען האָט דעם מוט געהאַט, פּאָלגענדיג די נייגונג פון זיין האַרץ צו הייראַטען די פרוי, וואָס ער ליבט, וועלכע איז אַ יודישע טאָכטער".

אַזוי ווי מאַנכע צייטונגען האָבען צו דער נאַכריכט מוסיף געווען, אַז די גרעפליכע, מאַדיאַרישע, קריסטליכע, ראַסען-ריינע פאַמיליע בעטלען האָט צו דעם יודישען שידוך מסכים געווען און האָבען די חתונה אַפילו זעלבסט בעעהרט מיט זייער בעזוך. האָט זיך די אַדעליגע, פערשעהמטע און בעליידיגטע בעטלען פאַמיליע גלייך גענומען אָפּוואַשען פון זיך דעם שאַנד-פלעק און האָבען אָפּגעלייקענט די הוספה צו דער נאַכריכט אין דער פּרעסע. דאָס הייסט: די „קאַטאַסטראָפע" אַליין איז טאַקע אמת, דער עלטערער זוהן, דער יורש פון דער משפחה בעטלען האָט טאַקע חתונה געהאַט מיט אַ יודישע טאָכטער, נאָר די פאַמיליע ז

זעלבסט איז אין דעם נישט שולדיג, „דער זוהן אַנדרעאַס האָט אַלץ אויף אייגענע אחריות געמאַכט און מיר זאָגען זיך אָפּ פון איהם". האָבען די בעטלענס געשעהנה'ט.

אַז ס'איז בעשערט אַן אומגליק איז נישטאָ קיין חכמות, דווקא אין אַ צייט ווען דער אַנטיסעמיטיזם טריאומפירט אין דייטשלאַנד, אין עסטרייך, אונגאַרן, דאַרף אזא מיאוסע זאַך געשעהען י'! אצבע עלוקים היא! די מענשען, וואָס זייער גאַנצע אויפגאַבע אין לעבען איז האַס און פעראַכטונג געגען יודען, ווערען געשטראָפט פון דער השגחה העליונה, מיט אַ פונק ליבע, וואָס מאַכט אַ חורבן פון אַלע זייערע טעאָריעס און וועלט-אַנשויאונגען. אַ רייהע גרויסע אַנטיסעמיטישע פיהרער האָט מען נאָכגעוויזען. דאָס זיי שטאַמען אָפּ פון יודען, אָדער זיי זענען גע'שמד'טע און דאָס רוב פון זיי האָבען זיך פערליבט אין יודישע פרויען, נישט נאָר היטלערן, קוזאס'ן און שטאַהעמבערגען פון היינט, נאָר אַפילו די געקרוינטע קעפּ פון האַבסבורגען און האָהענצאָלערן ווערט פאַרגעוואָרפען די זינד פון ליבע צו יודישע טעכטער. דווקא אין רומעניען למשל, וואו דער יונגער דור ווערט דאַרטען אַזוי ראַדיקאַל אַנטיסעמיטיש ערצויגען אין די שולען און אין די הויכשולען אויף דער גרונד לאַגע פון דער ראַסען-טעאָריע נאָך דעם מוסטער פון דער היטלעריש'ער תורה, וואַרפט גאָס אַריין דעם פונק ליבע אין האַרצען פון רומענישען הערשער, וואָס צופלאַקערט זיך צו אַ העלישען פייער צו אַ שעהנער יודישע פרוי, פאַר וועלכער ער איז גרייט געווען צו מקריב זיין דעם טראָן מיט דער קרוין, אַפילו איצט, ווען ער האָט שוין תשובה געטון ברענט נאָך דער פונק ליבע ביי איהם טיף אין האַרצען....

די עסטרייכישע און די אונגאַרישע שונאי-ישראל, וועלכע האָבען ערשט בעפעסטיגט זייער בונד, שטעהן איצט פערשעהמט און טיף געקרענקט דורך די טאַט פון גראַף בעטלענס זוהן, עס ציטערען די יסודות פון דער גאַנצער ראַסען לעהרע, איין פונק געטליכע ליבע איז בכוח צו פערוויסטען אַלע טעאָרעטישע בנינים פון דער רעאַקציאָנערער באַנדע, וואָס זענען אויפגעבויט אויף שקרים און בלבולים אויף טייפלישע בלוטדורשטיגע שנאה.

נאָך אַ מערקווירדיגע געשיכטע קורסירט איצט אין וויען, דאָס אייגער אַנ'עכטער „אַריער", אַ רייגראַסיגער עסטרייכער קריסט, האָט זיך שטערבליך פערליבט אין דער טאָכטער פון אַן אָרטאָדאָקסישען ראַבינער אין וויען. אויב זיי האָבען חתונה געהאַט, אָדער אויב זיי לעבען צוזאַמען אָהן הופּה וקידושין, איז גאָר אומבעקאַנט, אָבער די מעשה איז אַנ'אמת'ע, צום בעדויערען פון אַלטען אָנגעזעהענעם ראַבינער.

כאַראַקטעריסטיש איז דאָס דווקא אונטער די האַקענקרייצלער טרעפען זיך אַזעלכע ליבעס-געשיכטען אַזוי ווי אין די רייהען פון די בודאַפּעשטער האַקענקרייצלער, וואָס פּרעדיגען ראַסען-ריינקייט. פאַר וועמען די ליבע איז אַ ברכה און פאַר וועמען די ליבע איז אַ קללה....

י. בריינין.

„טויטע" פרוי שטייט אויף „תחית המתים"

ווילנע.

אין שטאָט האָט די טעג פּאַסירט אַ מערקווירדיגע געשיכטע מיט אַ לעבעדיג-געוואָרענעם „מת".

מיט עטליכע טעג צוריק איז אין ווילנע געשטאָרבען די עלטערע קריסטליכע פרוי מאַריאַ ס.

וועגען איהר טויט זענען פונאַנדערגעקלעפּט געוואָרען אויף די גאַסען גרויסע טרויער-מודעות. די קרובים האָבען געקויפט אַ טרומנע, אין וועלכער מען האָט אַוועקגעלייגט די טויטע.

אין צוויי טעג אַרום איז שוין בעשטימט געוואָרען די לוויה.

אין טאָג פון דער לוויה האָבען זיך אין וואוינונג פון דער פערשטאָרבענער פערזאַמעלט איהרע פריינד, קרובים און סתם בעקאַנטע, וועלכע זענען געקומען מלווה זיין די פערשטאָרבענע.

ווען ס'זענען שוין אָפּגערעדט געוואָרען אַלע תפילות, וועלכע זענען פאָראויסגעזעהן לויט'ן צערעמאָניאַל און מען איז שוין צוגעגאַנגען צו פערשרויפען די טרומנע, האָט מען פּלוצלונג דערזעהן, אַז די רעכטע האַנד פון דער געשטאָרבענער איז פּלוצלונג אַראָפּגעפאַלען פון ברוסט לענג אויס דעם קערפּער.

די אַרומיגע קרובים, וועלכע זענען געשטאַנען ביי דער טרומנע זענען אין אַ פּאַנישען שרעק אָפּגעשפּרונגען פון „מת". אין אַ ווילע אַרום האָבען זיך ביי דער פערשטאָרבענער גענומען בעוועגען די פינגער, באַלד האָבען אויך אַ ציטער געטון איהרע ברעמען און ד יטויטע האָט האַלב געעפענט די אויגען.

מען קאָן זיך פאָרשטעלען, וואָס פאַר אַנ'איינדרוק דאָס האָט געמאַכט אויף אַלע אַנוועזענדע קרובים, ס'האָבען זיך דערהערט אויסגעשרייען:

— אַ וואונדער האָט געשעהן! די טויטע איז אויפגעשטאַנען „תחית המתים"! ווען אַלע זענען געקומען אַביסעל צו זיך פון דער איבעראַשונג, האָט מען גערופען אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די פרוי לעבט. זי איז קענטיג געווען אַריינגעפאַלען אין אזא מין טיפען לעטאַרגישען שלאָף, אַז די דאָקטוירים האָבען דאָס אָנגענומען פאַר טויט.

—=[][][]=—

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6.
Telefon
12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פּלוצימדיגע פּאַרפאַלען צו יעדער צייט ביי טאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.
פערהיטונגס-שטעל אונטער דער ליטונג פון אַ ד"ר-ספעצ. פון 9 אָיי. ביז 3 ביינאַכט

(41

ר. אייזראַעל

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. ערָאָטישער ראמאן פון לאָנדאָנער לעבען

דער אַריינגעקומענער, וועלכען סאָניע האָט גע־קענט אַלס יאַקובסאָן האָט גערעדט מיט נירענבערגען עטליכע מינוט, סאָניע האָט נישט פערשטאַנען קיין איין וואָרט, ווייל זיי האָבען צווישען זיך גערעדט אויף ענגליש. דאַן האָט זיך יאַקובסאָן לאַנגזאַם אויפ געשטעלט פון שטוהל און געזאָגט:

— ענטשולדיגט מיינע הערשאַפטען, אויב איך האָב אייך געשטערט און ביי אייך צוגענומען עטליכע מינוט צייט.

ס'מאַכט נישט אויס, ליבער הער יאַקובסאָן, בנוגע דעם וואָס איך האָב מיט אייך גערעדט וועל איך זיך בעמיהען אַלץ צו טון, כדי אייך אַ טובה צו טון.

— איך דאַנק אייך הער נירענבערג, האָט יאַקאָב געענטפערט און איז געגאַנגען צום אַרויסגאַנג פון דער צוקערניע.

נירענבערג איז געוואָרען אומרוהיג, עפעס האָט איהם נישט געלאָזען איינזיצען אויף זיין אָרט, עפעס האָט איהם געזאָגט פון דאַנען, ער האָט שוין גיכער געוואָלט פערענדיגען דאָס שפּיל אין לאָנדן, ער האָט געפיהלט, אַז עס דערגעהט שוין צום סוף. אַז ער איז עפעס דורך מענשען, וועלכע ער קען גאָרנישט דעמאַסקירט געוואָרען און יעדע איבריגע מינוט קען מאַכ איהם זיין געפעהרליך, ער האָט דעריבער בעשלאָסען גלייך אַוועקצופאָהרען פון דאַנען, ער האָט געמאַכט זיין טעגליכע טעג צו געלד וואָס האָט זיך נאָר געלאָזען, כדי פון דאַנען וואָס מעהר מיטצונעהמען. איצט האָט ער ערשט געזעהען, אַז ער האָט גוט געטון, ער איז כסדר געוואָרען מעהר איבערצייגט, אַז סאָניע שפּילט מיט איהם אַ קאָמעדיע און זי איז אַ ווערקצייג אין אַרמיצענס הענד, אַז זי טוט גאָרנישט מיט איהר אייגענעם ווילען, נאָר ווערט געלערנט דורך אַ געניטען מענשען, וועלכער שטרעבט איהם צו כאַפּען אויף דער הייסער מינוט. די דאָזיגע „אומגעגענעהמליכקייט" האָט נירענבערג געוואָלט אויסמיידען און איצט נאָך איי עטליכע מינוטען אַרום וועט דאָס דעצידירט ווערען, ער האָט געמוזט געבען „מאַקסן", וועלכער איז איצט דאָ געזעסען מיט איהם ביים טישעל, עטליכע מינוט אויף צו אָרגאַניזירען און דעריבער האָט נירענבערג ווייטער גערעדט צו סאָניען.

— נו, מיין טייערע, אפשר וועסטו מיר איצט שוין ענטפערען, ביזטו גרייט מיט מיר אַוועקצופאָהרען? איך בין מודה, אַז איך האָב דיר געטון אַ גרויסע עוולה, אָבער איך וויל מיין פעהלער פּערבעסערען, איך וויל איצט נעהמען אויף זיך די גאַנצע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר מיין טאַט.

סאָניע האָט גאָרנישט געענטפערט, זי האָט אַראָפּגעלאָזען דעם קאָפּ און דערביי געוואָרפען אַ בליק צום שכנותדיגען טישעל, ביי וועלכען ס'איז ווייטער געמיטלעך געזעסען דער דעטעקטיוו געהילף ראַלף.

— איך פערשטעה, אַז דיר איז שווער זיך צו ענטשליסען, אָבער איך האָב דיר שוין געזאָגט, איך לאָז איבער מיין פרוי דאָס גאַנצע פערמעגען, אַלץ וואָס איך פערמאָג. דאָ. איבעריגענס האָט זי מיר שוין צוגעזאָגט צו געבען אַ גט. מיר וועלען קיינעם קיין עולה נישט טון, ווייל מיר געהען אַרויס פון אידעאַלען שטאַנדפּונקט, ווייל די ליבע איז שטאַרקער פון אַלץ אין דער וועלט.

אין דעם זין האָט נירענבערג כסדר גערעדט צו סאָניען, ער האָט זיך געשוואוירען אויף אַלעם הייליגען ווי שטאַרק ליב ער האָט זי און ווי גליקליך זי וועט זיין ביי איהם.

סאָניע האָט גאָרנישט געענטפערט, איהרע געדאַנקען זענען געווען פערנומען מיט דעם אויסצוטראַכטען אַנ'אויסרייד, ווי אַזוי צו פערענדיגען דעם ראַנדעוואו מיט נירענבערגען, איהר לאַגע איז געווען אַ זעהר פיינדליכע און האָט נישט געוואוסט צי זאָל זי ענטפערען אָדער נישט, איבעריגענס האָט זי נישט געהאַט וואָס צו ענטפערען.

— איך בין מיד האָט זי ענדליך אַרויסגערעדט איך וואָלט שוין אַמליבסטען אוועקגעגאַנגען פון דאַנען.

— סאָניע איך וועל דיך שוין נישט מעהר אוועקלאָזען פון מיר, דו ביזט מיינע פריהער אָדער שפּעטער, עקשן זיך נישט איין.

— ניין לאָזט מיר הער נירענבערג, מיר וועלען זיך נאָך זעהען, אָבער לאָזט מיך שוין געהען, איך קען דאָ איצט נישט מעהר זיצען.

— ווי דו פערשטעהסט און ווי דו ווילסט, האָט נירענבערג געזאָגט דערלאַנגענדיג סאָניען איהר מאַנטעל אָנצוטון, נירענבערג האָט אַרויסגענומען דעם זייגער אַ קוק געטון ווי שפּעט ס'איז און געזאָגט:

— גוט סאָניע מיר קענען געהען, מיר וועלען זיך זעהען מאָרגען אין דערזעלבער צייט און אויף דעמזעלבען אָרט.

— גוט האָט סאָניע שטיל געזאָגט און ביידע זענען לאַנגזאַם צוגעגאַנגען צום אַרויסגאַנג פון דער טיר.

ראַלף האָט באַלד ביים בעשטעלען פאַר זיך עפעס צו טרינקען בעצאָהלט דעם קעלנער, כדי ער זאָל נישט דאַרפען פערבריענגען קיין איבריגע צייט ווען נירענבערג מיט סאָניען וועלען פערלאָזען די צוקערניע, איצט ווען זיי זענען צוגעגאַנגען צו דער טיר, האָט ראַלף זיך אויפגעשטעלט און איז גלייך הינטער זיי געגאַנגען צום אַרויסגאַנג, אָבער דאַ איז געשעהען עפּעס אונערוואַרטעטעס.

ווי נאָר נירענבערג מיט סאָניען האָבען צוגעמאַכט די טיר הינטער זיך, זענען זיך ביי דער טיר צונויפגעקומען עפּעס עטליכע טונקעלע פערשוינען און אָנגעהויבען צווישען זיך אַ מחלוקה, אין צוקערניע איז געוואָרען אַ טומעל. די געסט ביי די טישלעך האָבען זיך אויפגעשטעלט, כדי צו זעהען וואָס ס'קומט פאָר, די קעלנער'ס און בעדינטע זענען צוגעלאָפען צו דער טיר, כדי איינצושטילען דעם סקאַנדאַל, וועלכער האָט זיך כסדר פערשטאַרקט ראַלפען איז דאָס לחלוטין נישט אָנגעגאַנגען וואָס טוט זיך דאָ, ער איז צוגעלאָפען צו דער טיר, כדי נישט צו פערלירען נירענבערגן מיט סאָניען פון אויג. אָבער צו זיין גרעסטער פערוואונדערונג האָט ראַלף זיך נישט געקענט אַדורכבעקומען דורך דער טיר, ווייל די חברה לייט זענען געשטאַנען אין דער דרעה-טיר, פערנומען אַלע אָפּטיילונגען און די טיר האָט זיך נישט קיין ריהר געגעבען, די מחלוקה איז איבערגעגאַנגען אין אַ געשלעג און דער סקאַנדאַל איז געוואָרען נאָך שטאַרקער, ראַלף האָט געפּרובט מיט אַלע מיטלען זיך אַדורכצובעקומען דורך דער טיר אויף דער גאַס, אָבער אומזיסט, דאָס איז געווען אוממעגליך.

(פאָרזעצונג קומט).

קופּאָן
אויף א יורידישער עצה

גילטיג מאָנטאָג דעם 22-טען יוני

א בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21. אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט" — פון דעם זעלבען טאָג. —

אנטי-מלוכה'שע עלעמענטען
טאָרען נישט וואוינען אין גרעניץ-פּאַס

וואַרשאַ, 20 (וויפ) ס'איז ערשינען א פער-אָרדנונג, אז פּערזאָנען, וואָס האָבען אויף זיך געריכטס אורטיילען פאַר אנטימלוכה'שע טעטיגקייט דאַרפען אַרויסגעשיקט ווערען פון גרעניץ-פּאַס אין די צענטראַלע וואָיעוואָדזטוועס.

6 פּערזאָן האָבען בעקומען א פעראָרדנונג צו פערלאָזען דעם גרעניץ-פּאַס.

אברהם ריילאַק און משה גלאַזמאַן, וועלכע האָבען זיך דער פעראָרדנונג נישט אונטערגעוואָרפען זענען בעשטראָפט געוואָרען מיט 1000 זל. שטראָף און 2 וואָכען אַרעסט און זענען אויף א צוואַנגס-אופן אַרויסגעשיקט געוואָרען אין די צענטראַלע וואָיעוואָדזטוועס.

פערברענט געוואָרען אין אַנ'אעראָפּלאַן
די בעריהמטע ענגלישע לופט-פליהעריך צוזאמען מיט איהר חבר'טע

לאָנדאָן, 20 (ספּ. טעל.) די בעריהמטע ענגלישע לופט-פליהערין אַבריען איז אויף א טראַגישען אופן אומגעקומען מיט איהר חבר'טע אויפ'ן פליה-פּלאַץ העטפעלד. זי האָט זיך אויפגעהויבען אויף איהר אעראָפּלאַן מיט איהר חבר'טע פרוי גאַליען. ווען דער אעראָפּלאַן האָט זיך געפונען אויף א הויך פון 30 מעטער איז פאָרגעקומען אַנ'אויפרייס און דער אעראָפּלאַן איז אַראָפּגעפאַלען.

ביידע פרויען זענען פערברענט געוואָרן אויף קויל. פריילין אַבריען האָט שוין געהאַט איבערגעלעבט עטליכע פליה-קאַטאַסטראָפען. איינמאָל האָט זי צובראָכען עטליכע ריפּען, א צווייט מאָל האָט זי צובראָכען א פוס און מען האָט איהם ענדליך געמוזט אמפּוטירען.

דאָס האָט זי אָבער נישט אָפּגעשראָקען. לעצטענס האָט זי זיך געגרייט צו א לופט-רייזע ענגלאַנד — אַפריקע.

א גרויסע שרפה אין ראָוונע

ראָוונע, 20 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). דאָ איז אויסגעבראָכען א גרויסע שרפה אויף דער פאָרשטאָט „קאַווקאַז", וואָס איז אַמיימסטען בעוואוינט דורך די אָרימסטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די שרפה האָט אַרומגעכאַפּט א רייהע הייזער, וואָס זענען אוועק מיט'ן רויך. דער שאָדען איז א בעדייטענדער. עס זענען דאָ צעהנדליגער דאַכלאָזע.

8-ינג, לעטניקעס!

אנשטאט זיך בארגעז א בעט אויף אפנויז-געלד
פערזעהט אייך בעסער פאר'ן זעלבען געלד
מיט אנ'עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ

PALMA-PATENT

Palma-Patent

וואס איז אלעמען בעקאנט מיט זיין פראקטישקייט, דויערהאפטיגקייט
און עסטעטישקייט מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר.
אויף לאגער שטעט א גרויסער אויסוואהל לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך, פעלד-
בענקלעך גאבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע
מאטראצעז
– ווי אויך – קאזעטקעס, טאפטשאנעס, מעטער-מאסען
רעיעלע בעהאנדלונג ! פאבריקס-פרייזען זעמטליכע רעפעראטורען ;
הורט **לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131-85** דעטייל

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט
און געשלעכטס-קראנקה„
נעמט אן פון 8 - 10 פריה
און פון 6 ביז 8.30, אוו
זונטאג פון 9 ביז 12 בײטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע
סאניטאט Śródmiejska8
פון 1230 ביז 130 נאכמ

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134–72
נעמט אן פון 2–3 נאכמ.
און פון 7½–9 אוונד.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און וייטערע טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!
Dr. MASSENA
אין דער הויפטראלע : **MICHEL VERBY**
א מאן געגען אייגענעם ווילן
די פראכטפולסטע קאמעדיע פון אלע צייטען.
אין דער הויפטראלע : **MONTY BANKS**

אכטונג, זומער = סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען : אין
גען. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

זיכערע הילף און א רפואה

אהז א אפעראציע, אן בלוט, אהז א מעסער און
אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר
מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס
אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל
דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס
אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי
ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין
אין דעם פוס און דער קראנקער איז
אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען
די קישקעס ווערט ער בראנדיג און
שטערבליך. ספעציעל געמאכטע הייל-
באנדאזשען אויסגעצייכענט גם דורך
גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-
האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר
דאקטאר בראכורעהיונג בעזייטיגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען
בראך. אויך פאר הויקערס ליידענגען מיט הייל-קארסעטען און אפעראטען פאר
פערקרימטע פיס און פלאטס-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע
גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגס פון 9 ביז 1 בײטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ-
בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-
טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנאוו, פראפ. דר. י. מא-
רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן דיר. י. רא-
פאפארט. ספעצ. פאר ברוך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10
טעל 22-177 פראנט פארט פאר זיין געוויסענהאפטען פערלעגען מיר א גומע-
נעם הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר
און א דאנק איהם בין איך היינט געראטעוועט אזוי, אז כ'קען איהם יעדען
אנצייגען האט עמפפעהלען.
Dr. BERGHOF Arzt.

וויכטיג פאר שאכטעלמאכער
און **שוסטער-צודאטן-געוועלבער**
איך בעזיץ א גרויסען אויסוואהל
פון ווייסע, ברוינע און רייבשליף
רעקער
ווי אויך פאר פאסט-פאקעטען אינלענדישע
און אויסלענדישע צו קאנקורענץ-פרייזע
Hurtowy Skład Papieru i Tektury
J. M. LIPIŃSKI
Łódź, ul. Zachodnia 59.
telefon 171-13

וואנעס
– ווי אויך –
קינדער-וואנעס

בעקומט איהר נור אין דער בלעכעריי-ווערקשטעל
„ZGODA"
לאדז, **צעגעלניאנא 2**, טעל. 134-51 (עק פעטריק.)
בעמ.: וואנעס ווערען אויך אויסגעבארגט אויף זומער-וואוינונגען

די בילליגסטע קוועלע
פון עלעפאגענע יוביצלעד און
עלעפאגינע מארינארקעס פערשי-דענע
אין א גרויסען אויסוואהל בעקומט מען נאר ביי
חיים מענדראווסקי
אין לאדז, אגראדאווא 8 טעל. 202-28.

דער ערשטקלאסיגער
קונסט-פאטאגראפישער אנשטאלט
„POLONIA"
11 JERZEGO 11
פיהרט אויס די שענסטע קינסטלערישע אויפנאהמען צו די
בילליגסטע פרייזען. צו יעדער אויפנאהמע ווערט צוגעגעבען
א שפיגעלע מיט דער אייגענער פאטאגראפיע.
Zakład Fotograficzny מיט אכטונג
„POLONIA"
Jerzego 11, wł. Guterman.
בעמערקונג : צופאהר מיט די טראמוואיען 3 און 15.

א יונגעל
פון 15–16 יאהר ווערט
געזוכט. מעלדען זיך ביים
צייטונגס-פערקויפער
שענקעוויטשא 23

א טרייב-מאשין
צו זייד אין גוטען צו-
שטאנד ווערט געזוכט
קילינסקיעגא 44
ביי לעווין.

א גרויס
פראנט-
געוועלב
מיט א הינטער-טיר
אפצוגעבען פון זאפארט.
41 זאקאנטנא 41
NOWICKI.

אנ'ארט צו שלאפען
פאר 2 אנשטענדיגע יונ-
געלייט, איז אפצוגעבען.
14 פאמארסקא 14
אויפן הויף, 2.שט. לאסקי.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
–– טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. ––
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

געוועזענער מיליטער-בעאמטער
ב. מאז.
№ 10 פיעטריקאווער
שרייבט ביסעס און גיט געוויסענהאפטע עצות
אין אלע
מיליטער-ענינים.

יעדער איינציגער
האט זיך אי-
בערציינגט, **מעבעל**
אז פאר
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א.ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע
מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה.
פון 1–2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען
פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יזמאן נערווען-קראנקה. פון 12–2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף
פון 1–1½
ד"ר סאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5–6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר
פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען
פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר.
פון 1–2
נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9–1
א.גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3–7
צאהן-מונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנקען, מאסטען
א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט. — הײלונג פון הויט-
קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען,
פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען,
דיאטערמיע, עלעקטריזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטען איז שטאט.

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד
רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט מעדיצינגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאמאוו
כירורגישע אבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. סאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אבטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-
קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. J. Lubicz
כירורג-ארטאפעד
האט זיך איבערגעצויגען פון גדאנסקא 28
אויף **פאלודניאווא 9**, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע
אפאראטען, ווי: הקלעדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע
הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

Dr. med. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 13-142
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאג
און יו"ט 9–1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

LEKARZ-DENTYSTA
D. Zylberman
BRZEZINSKA 10, II piętro, front.
נעמט אן פון 9–1 בייטאג און פון 3–8 אוונט

Dr. Z. Rakowski
פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן
אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 3—5

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציעל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אוונט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.